

Verslag participatie en publieksreacties

Structuurvisie Haarlemmermeer 2030

Februari 2012

Voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030

Verslag Participatie en Publieksreacties

Behorende bij:
Ontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030

Februari 2012

Inhoud

Hoofdstuk 1: Inleiding

- 1.1 Participatie en inspraak
- 1.2 Doelstellingen van participatie
- 1.3 Aanpak en activiteiten

Hoofdstuk 2: Een overzicht van activiteiten en reacties

- 2.1 Informatieavonden in Hoofddorp en Nieuw-Vennep
- 2.2 Themabijeenkomsten
- 2.3 Watercongres
- 2.4 De Tour Haarlemmermeer
- 2.5 E-participatie
- 2.6 Schriftelijke reacties op het Voorontwerp
- 2.7 Landbouweffectrapport (LER)
- 2.8 PlanMER: Aanbevelingen voor de Ontwerp Structuurvisie

Hoofdstuk 3: VAN ONTWERP NAAR STRUCTUURVISIE HAARLEMMERMEER 2030

- 3.1 Het vervolgtraject

Bijlagen:

- Rapport Tour Haarlemmermeer 13 september – 24 september 2011 (Communicatieadviesbureau De Wijde Blik, 30 september 2011)
- Verslag van het Watercongres (gehouden op 9 mei 2011)

1 INLEIDING

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) in 2008, zijn alle overheidsinstanties verplicht een structuurvisie op te stellen voor het gehele eigen grondgebied. Een dergelijke structuurvisie moet richting geven aan de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en is een belangrijk kader voor het afwegen van concrete beslissingen. De Wro bepaalt dat een structuurvisie de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen aangeeft en de gevolgen die deze ontwikkelingen hebben voor het door de gemeente te voeren beleid. Ook moet in de structuurvisie staan hoe de gemeente voorgenomen ontwikkelingen wil verwezenlijken.

De totstandkoming van de Structuurvisie Haarlemmermeer kent drie fases: de fase van het Voorontwerp, de fase van het Ontwerp en als slotfase de door de gemeenteraad vast te stellen Structuurvisie Haarlemmermeer 2030.

1.1 Participatie en inspraak

Structuurvisies komen regulier tot stand door middel van overleg met verschillende bestuurslagen, overheidsorganen, met betrokken maatschappelijke organisaties en partijen. Dit is al decennia lang de wijze van totstandkoming van ruimtelijk beleid. De wetgever heeft het niet nodig geacht dit expliciet op te nemen in het Besluit Ruimtelijke Ordening (Bro, hierin staan regels hoe met de nieuwe en aangepaste instrumenten van de Wro moet worden omgegaan). In de nota van toelichting is verwoord, dat het nadrukkelijk gewenst is dat burgers en maatschappelijke organisaties (vroegtijdig) worden betrokken bij de totstandkoming van een structuurvisie. Hierbij wordt verwezen naar artikel 150 Gemeentewet: "De raad stelt een verordening vast waarin regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken." Het Bro stelt verder geen specifieke eisen. Het Bro heeft echter wel in artikel 2.1 bepaald dat in de structuurvisie moet worden weergegeven op welke wijze burgers en maatschappelijke organisaties bij de totstandkoming daarvan zijn betrokken.

Bij de participatie in Haarlemmermeer worden de richtlijnen uit de Wro en de gemeentelijke inspraakverordening en het participatiebeleid (2008) gevolgd en worden belanghebbenden en belangstellenden, andere overheden en de vakwereld betrokken bij de totstandkoming van de structuurvisie.

Dit verslag geeft, na dit inleidende hoofdstuk 1, in hoofdstuk 2 een overzicht van de participatieactiviteiten tot dusver en bundelt (op hoofdlijnen) de reacties op het Voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030. Ook wordt aangegeven hoe input vanuit de participatie is verwerkt in de Ontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030. In hoofdstuk 3 wordt aangegeven wat het vervolgtraject behelst en wat de planning daarvan is.

1.2 Doelstellingen van participatie

Op 22 maart 2011 heeft de college van Burgemeester en Wethouders het Voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 vrijgegeven voor participatie. Het Voorontwerp heeft tot doel gehad discussie te voeren over de uitgangspunten, de ontwerpprincipes, de opgaven en de te maken keuzes voor Haarlemmermeer.

Participatie over het Voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer heeft plaatsgevonden op verschillende niveaus en in verschillende vormen. In de Ontwerp Structuurvisie zijn de

resultaten van deze participatieronde verwerkt. Het beoogde eindresultaat van de participatie is een integrale toekomstvisie voor de ruimtelijke en sociale vraagstukken in de gemeente die gedragen wordt door inwoners en betrokkenen.

1.3 Aanpak en activiteiten

De organisatie van de participatie kent meerdere sporen en is gericht op alle inwoners en betrokkenen van de gemeente Haarlemmermeer, op andere overheden, deskundigen en partners. De gemeente heeft hierbij actief partijen benaderd voor uitwisseling en overleg.

Informatieavonden

In april 2011 heeft de gemeente twee algemene informatieavonden gehouden over het Voorontwerp, één in Hoofddorp en één in Nieuw-Vennep. Hiervan wordt verslag gedaan in hoofdstuk 2.1. In november 2011 is het Voorontwerp (door de projectorganisatie) gepresenteerd op het (reguliere) plenaire overleg van de Dorps- en Wijkraden.

Themabijeenkomsten en Watercongres

Participatie met andere overheden, deskundigen en partners is gericht op raadplegen en het verzamelen van inhoudelijke kennis en expertise en discussie over eventuele verschillen in opvatting. Zo zijn er themabijeenkomsten en gesprekken georganiseerd met buurgemeenten, maatschappelijke vertegenwoordigers, ondernemersvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van dorps- en wijkraden. Eén themabijeenkomst had als onderwerp "Economie in de gemeente in de toekomst", een tweede bijeenkomst had als thema "de plaats van de voorzieningen in de gemeente in de toekomst". Een impressie en samenvatting van deze bijeenkomsten wordt gegeven in hoofdstuk 2.2. De gemeente Haarlemmermeer heeft in samenwerking met Hoogheemraadschap van Rijnland het 'Watercongres' georganiseerd. In hoofdstuk 2.3 worden de insteek en uitkomsten van dit congres toegelicht. Een volledig verslag van het Watercongres is als bijlage toegevoegd.

Tour Haarlemmermeer

Een specifiek onderdeel van de participatie was de 'Tour Haarlemmermeer' waarbij aan de hand van vragen en stellingen burgers uitgenodigd zijn om mee te praten over de toekomstplannen voor Haarlemmermeer. Een indruk van de Tour en de belangrijkste uitkomsten daarvan staan in hoofdstuk 2.4. Een volledig verslag van de Tour is als bijlage toegevoegd.

E-participatie: het online platform

Voor de Structuurvisie is een periode het online platform ingezet van de gemeente. Hierbij konden bezoekers ideeën, meningen, alternatieven en oplossingen plaatsen en hadden anderen de mogelijkheid daarop te reageren. Met deze tool heeft de gemeente een platform gecreëerd voor alle inwoners en andere betrokkenen (sluit niemand uit), voor iedereen eenzelfde niveau van informatie en een kwalitatief hoge intensiteit van participatie (uitwisselen van argumenten en discussie). Een overzicht van vragen en reacties die zijn ingebracht, wordt gegeven in hoofdstuk 2.5.

Schriftelijke reacties op het Voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030

Het Voorontwerp Structuurvisie is toegestuurd aan een groot aantal partijen met het verzoek hierop te reageren. Een opsomming van de partijen die schriftelijk heeft gereageerd, wordt gegeven in hoofdstuk 2.6. In dit verslag wordt niet ingegaan op de afzonderlijke bijdragen van de partijen. Wel wordt aangegeven tot welke aanpassingen in de Ontwerp Structuurvisie deze reacties hebben geleid.

Landbouweffectrapport (LER) Haarlemmermeer

In de inleiding van het Voorontwerp Structuurvisie is aangegeven dat bij de opstelling van het ontwerp nog verdiepingsslagen worden gemaakt, gericht op (onder meer) de agrarische structuur (pagina 4). Het Landbouweffectrapport Haarlemmermeer (LER) is dan ook opgesteld met het doel aan de Ontwerp Structuurvisie een landbouwparagraaf toe te voegen. Het LER is tot stand gekomen op basis van bureauonderzoek en raadpleging van de sector en andere relevante partijen. Hoe deze raadpleging is georganiseerd en vormgegeven, wordt toegelicht in hoofdstuk 2.7.

Milieueffectrapportage (MER)

Aangezien de Structuurvisie Haarlemmermeer kaderstellend zal zijn voor activiteiten die volgens de Wet milieubeheer m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn, is een milieueffectrapportage(MER) vereist. Het voornemen tot het opstellen van een Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 en een plan-m.e.r in het kader van de Wet milieubeheer is door de gemeente openbaar kenbaar gemaakt. De (concept) notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft tegelijkertijd met het Voorontwerp Structuurvisie zes weken ter inzage gelegen in het raadhuis in Hoofddorp.

In de notitie Reikwijdte en Detailniveau is een eerste (milieu)verkenning en een voorlopige opzet en voorstel voor het onderzoek opgenomen. Aan de bewoners en andere betrokkenen is destijds gevraagd te reageren op het voorstel, zodat aan de hand van de zienswijzen inhoud en opzet van het milieuonderzoek eventueel aangepast konden worden. In hoofdstuk 2.8 wordt verder stil gestaan bij de m.e.r.-procedure.

Tot slot wordt in hoofdstuk 3.1 aangegeven wat het vervolgtraject behelst en wat daarvan de planning is. De Ontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer zal naar verwachting in april 2012 gereed zijn voor het vervolg van het participatietraject.

Website

De website www.Haarlemmermeer.nl/structuurvisie bevat alle beschikbare documenten en is belangrijk als 'bibliotheek'.

HOOFDSTUK 2: EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN

2.1 Informatieavonden in Hoofddorp en Nieuw-Vennep

Het Voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer geeft belangrijke structurerende zaken weer, zoals ontwerpprincipes voor duurzaamheid, een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem, slimme energienetwerken, netwerk- en ketenmobiliteit, synergie met Schiphol, ruimte voor attracties en cultuurhistorie, en diversiteit als drager van ontwikkelingen. Het Voorontwerp behandelt de belangrijkste 'hardware' van structuur zoals water, infrastructuur, energie en groen. De mens staat centraal in dit proces. De voorgestelde structuur wordt dan ook steeds getoetst aan 'sociale duurzaamheid' en 'ruimtelijke kwaliteit'. Een belangrijke notie uit het Voorontwerp is dat maatwerk een vereiste is voor het realiseren van 'sociale duurzaamheid' en 'ruimtelijke kwaliteit'.

Het Voorontwerp is benut om discussie te kunnen voeren over de uitgangspunten, de ontwerpprincipes, de opgaven en de te maken keuzes.

De gemeente presenteerde het Voorontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 tijdens twee algemene informatieavonden op 11 april in 2011 Hoofddorp en 13 april 2011 in Nieuw-Vennep. De bewoners en andere betrokkenen hadden vragen en kritiekpunten en gaven aandachtspunten en suggesties mee. Wij geven op hoofdlijnen een weergave van de besproken onderwerpen.

Bijeenkomst Hoofddorp op 11 april 2011

- Opmerking: Geluid in Hoofddorp. Hiermee moet u rekening houden bij de bouw van woningen.
- Vraag: Over woningbouw: waarom hebben wij x-aantallen woningen nodig? Doe eens rustig aan! Een gemeentelijke reactie daarop is dat er een woningopgave (vanuit het Rijk) ligt voor de regio, en ook voor Haarlemmermeer. Volgens de prognose zullen er steeds meer mensen naar deze regio komen, daarop moeten wij zijn voorbereid. Wij zijn en blijven een aantrekkelijke regio is het beeld. Wel kijken hoe wij de opgave kunnen faseren. Dus goed kijken waar wij willen bouwen, wanneer wij willen bouwen en voor wie.
- Opmerking: Praat met buurgemeenten.
- Vraag: Hoofddorp-Oost is volgens de tekening erg druk ingericht. Vier jaar geleden waren wij al tegen een Verkeerscirculatieplan (VCP). Heeft u de plannen van de raad destijds wel meegenomen? Antwoord van de gemeente: Er worden nu – bij het Voorontwerp - geen besluiten voorgelegd of genomen. De uitwerking van plannen komt later.
- Vraag: Wil Haarlemmermeer de “dubbeldorpen” nu koesteren of niet? Antwoord van de gemeente: de dorpen zijn divers van karakter, het gaat om culturele kwaliteit, onze identiteit.
- Vraag: Haarlemmermeer is tegen een tweede passagiersterminal voor Schiphol. Is dat niet in tegenspraak met de Schipholvisie van de provincie Noord-Holland? Antwoord van de gemeente: (ruimtelijk) “reserveren” is nog niet realiseren.
- Vraag: Is de landbouw LER-klaar? Antwoord van de gemeente: aan het LER (Landbouweffectrapport) wordt gewerkt en de uitkomsten zijn belangrijk voor de huidige landbouw. Er zijn nog geen conclusies getrokken.
- Vraag: Ik woon in Hoofddorp-Noord: hoe zit het met de 380 KV? Antwoord van de gemeente: het Voorontwerp Structuurvisie is gebaseerd op de huidige stand van zaken over de 380 KV aan de oostkant.

- Opmerking: de discussie bij de 380 KV is ook ondergronds of bovengronds aanleggen? Voor mij staat vast dat ondergronds de beste oplossing is.

Bijeenkomst Nieuw-Vennep 13 april 2011

- Vraag: Wat is nu atypische stedelijkheid? Antwoord: Wij zijn een ambivalente gemeente, we zijn geen stad, we zijn geen platteland. Daarom is deze gemeente zo'n heel bijzondere plek om te wonen. Balans tussen een mooi verleden en toekomst.
- Vraag: Wat houdt nu verbetering en verstedelijking van kwaliteit in? Antwoord: Dat wat verstedelijkt is, ook kwalitatief goed verstedelijkt maken.
- Vraag: Wat is de verstedelijking van Nieuw-Vennep? Antwoord: Nieuw-Vennep heeft een dorpse verstedelijking.

Opmerkingen uit de zaal:

- We moeten toch wel een beetje matigen, kijk naar Nieuwe Kom. Het komt altijd wel op z'n pootjes terecht, maar wel dankzij belangengroepen. Bijvoorbeeld, er wordt niet altijd geluisterd naar wat we suggereren/willen. U moet meer gaan praten met bewoners. Luisteren, ga het dorp in en praat met mensen.
- De Architectuur in Nieuw-Vennep is niet harmonieus. Huizen Nieuwe Kom geen gezicht!
- In Nieuw-Vennep schiet niets op.
- Over bijvoorbeeld groenstructuren, dorpse karakter, contrasten laag- en hoogbouw. Het gaat om geld!!!! Hoofddorp is al overtuigd, maar wij nog niet. Houd discussie open en op moment dat het kan, maak dan beslissingen. Let op coproductie.
- College is doof, alles voorbij Nieuw-Vennep bestaat niet.
- Let op cultuurhistorie.
- Wat bedoelt u met sociale duurzaamheid? Agrariërs hebben geen werk meer en krijgen geen geld. Creëer kansen voor agrariërs. Kom op voor hun belangen.
- U zegt: "We doen alles met de burens", maar wij (dorpsraad Lissersbroek) merken daar weinig van. Graag meer aandacht voor communicatie.
- Ik heb het vluchtig gelezen en heb waardering voor het stuk, maar ik begrijp ook de woede bij sommigen. Verschillende koersen in de cycli van besluitvorming. Inbreng wordt niet serieus genomen. Wees nou transparant: eerst terugkoppelen, dan besluiten.
- Een aanwezige is nazaat van een van de pioniers van Haarlemmermeer: We worden niet serieus genomen, niet netjes behandeld. We waren allemaal tegen de kassen.
- Ik ken de polder ook nog van 50 jaar terug. Er wordt maar veranderd. Ik vind hem mooi, de polder. Al die veranderingen en ontwikkelingen. En wie gaat dat betalen? Kunnen we niet een pas op de plaats maken? Minder ambitieus, neem meer tijd! Organische groei? Een oproep hierbij!
- Dit plan is een verkoopbrochure. Meer overleg met bewoners! Wees voorzichtig met wat je gaat veranderen. Let op het karakter van de polder. Wij verkopen het zelf wel. We hebben geen verkoopbrochure nodig.
- Luisteren is belangrijk. Er zit veel deskundigheid in de polder.

2.2 Themabijeenkomsten

Om wat dieper op een aantal kernpunten in te kunnen gaan, heeft de gemeente ook twee themabijeenkomsten georganiseerd, in het Polderhuis in Hoofddorp. Naast de dorps- en wijkraden, waren diverse maatschappelijke organisaties uitgenodigd en actief benaderd om mee te praten.

Een bijeenkomst over economie

De bijeenkomst van 12 juli 2011 had als titel “Economie in de gemeente in de toekomst”. Als leidraad voor de discussie wasvooraf een aantal issues aangegeven:

- van aanbod naar vraaggestuurd;
- invloed Nieuwe Werken;
- van kwantiteit naar kwaliteit;
- toenemende behoefte aan functiemenging;
- mix met andere functies op traditionele (monofunctionele) terreinen
- van gebiedsontwikkeling naar netwerk en knooppuntbenadering;
- arbeidsmarkt.

Na een informerende presentatie over de kernpunten van het Voorontwerp Structuurvisie en een presentatie over de ontwikkelingen op de kantorenmarkt vanuit het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka) en de (mogelijke) consequenties daarvan voor het ruimtelijke en economische beleid, bleef er helaas te weinig tijd over voor de inbreng van de genodigden. Een aandachtspunt voor de organisatoren. Enkele (andere) kritische geluiden en pleidooientijdens de bijeenkomst op een rij:

- De informatie over de Structuurvisie ziet er prachtig uit, maar heeft een hoog educatief gehalte en moet toegankelijker worden gemaakt.
- Het participatie- en besluitvormingsproces moet duidelijker in beeld worden gebracht. Bij het aandragen van ideeën en initiatieven loopt de bewoner en (agrarische) ondernemer tegen (te)veel obstakels en belemmeringen op bij de gemeente.
- Opmerking: De ontwikkeling van het centrum van Nieuw-Vennep schiet niet op!
- Hoe is het mogelijk dat er alsmaar kantoren bij werden gebouwd, ondanks de zichtbaar toenemende leegstand? De overheid zou geen bouwvergunningen meer af moeten geven. Een reactie van ambtelijke kant: de overheden zijn zich meer dan bewust zijn van de situatie (het overaanbod) en zijn hiermee op strategisch niveau bezig. Wij moeten ontdekken hoe we op een nieuwe manier invulling kunnen geven aan functies en bestemmingen. Het gaat om ruimtegebruik.
- Ook in winkelgebieden en winkelcentra dient leegstand zich aan. Wij moeten onderzoeken wat de consument aanspreekt en inzetten op verandering van de bestaande functies. Er zou meer aandacht moeten zijn voor de kwaliteit van gebouwen en de omgeving waarin deze staan. Neveneffecten van de leegstand zijn verloedering en verschraling. Het is belangrijk kwetsbare functies niet weg te laten drukken.
- Enkelen hebben bedenkingen bij Park21 en de (financiële) haalbaarheid daarvan. Wie heeft gevraagd om Park21 in *die* grootte? De agrariër is als landschapsbeheerder essentieel voor behoud van het cultuurland. Het is daarom belangrijk de agrariërs (meer) duidelijkheid te bieden over de bedrijfsmogelijkheden in de toekomst. In het Voorontwerp Structuurvisie ontbreekt een landbouwparagraaf, het is belangrijk dat die wel opgenomen wordt in het vervolg.

Een bijeenkomst over voorzieningen

Ook voor de bijeenkomst op 14 juli 2012 met als thema “de plaats van voorzieningen in de gemeente in de toekomst” was vooraf een aantal vragen geformuleerd:

- Hoe ziet een ' laagdrempelig ontmoetingspunt' er in de toekomst uit?
- Waar lokaliseer je dat? midden in de wijk of op een zogenaamd ' knooppunt'?
- Waar en voor welk type voorzieningen is het in de toekomst logisch om een verzorgingsgebied te hebben dat over de gemeentegrenzen heengaat?
- Blijven we investeren in stenen of gaan we in de toekomst meer investeren in functies?

Door de groepsgrootte van circa twintig personen was het goed mogelijk met elkaar in discussie te gaan. Aan de hand van gerichte vragen en discussiepunten kwam het gezelschap tot het benoemen van knelpunten en aanbevelingen. Een samenvatting:

- Hoe kunnen de kernen vitaliteit verkrijgen / behouden? De kernen hebben veelal niet eens een school of supermarkt. Een centrale – multifunctionele – ontmoetingsplek, bijvoorbeeld een dorpshuis, is onontbeerlijk voor het verenigingsleven en voor het bestaan van een kern.
- Een gebouw is ook een blok aan het been, een belangrijk deel van het (subsidie)geld gaat op aan de huur. De gemeente kan de levensvatbaarheid van maatschappelijke voorzieningen steunen door hier zelf vaker gebruik van te maken, bijvoorbeeld voor participatiedoeleinden. Dat is goed voor de huuropbrengsten.
- Het Cultuurgebouw kan en wil ook decentraal opereren.
- De gemeente kan de vitaliteit van een kern stimuleren door vergunningen te verlenen voor bijvoorbeeld ambulante verkoop en horeca.
- Demografie: Haarlemmermeer is een kinderrijke gemeente, maar hoe zal dat zijn over 10 of 20 jaar? Goed kijken naar de gebieden en wijken die worden ontwikkeld en daarmee rekening houden bij het onderwijsaanbod. In Haarlemmermeer is nauwelijks eindonderwijs aanwezig op MBO- en HBO-niveau. Hieraan moeten wij in samenwerking met het regionale bedrijfsleven gestalte gaan geven.
- Advies: maak er geen grote “leerfabrieken” van. Ga met elkaar op zoek naar de juiste schaal en denk aan samenwerking in netwerken.
- Waar lokaliseer je nu voorzieningen in een gemeente? Bij goed bereikbare knooppunten? Mensen willen iemand zien en ontmoeten en hulp krijgen dichtbij huis (en gaan niet naar het knooppunt). Onderzoek situaties die er al zijn in Nederlandse steden en vergelijk deze. Kijk over de gemeentegrenzen heen, en beperk je niet tothet eigen verzorgingsgebied.
- Opvallend is dat de sportaccommodaties tegenwoordig *buiten* de wijk liggen. De verbindingen, bijvoorbeeld met het onderwijs en de buitenschoolse opvang, zijn er niet meer. Er moet nu worden geïnvesteerd in combinatiefuncties in de wijk. Het gaat om netwerkorganisaties.
- Voor het behoud van vitale organismen is het belangrijk te denken in *gedeelde* belangen en niet in standpunten.

2.3 Watercongres

De Gemeente Haarlemmermeer organiseerde in het kader van de Structuurvisie, in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland, op 9 mei 2011 het Watercongres. Het congres vond – hoe kan het anders - plaats in gemaal Cruquius in aanwezigheid van tal van deskundigen. De centrale vraagstelling van de dag was: Hoe bouwen we het huidige doorspoelsysteem van de Haarlemmermeer om naar een duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem? Het doel van de bijeenkomst was de wateropgave in haar complexiteit te bespreken en oplossingen te formuleren voor de knelpunten.

De resultaten van het congres zijn verwerkt in een verslag. Een achttal aanbevelingen is door de congresgangers meegegeven als input voor de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030. Deze luiden als volgt:

- Het watersysteem van de Haarlemmermeer is complex: leer de werking heel goed kennen door monitoring, onderzoek én praktijktesten.
- Beschrijf de wateropgave niet globaal, maar kwantificeer deze en leg daarmee het ambitieniveau vast.
- Verbindt de wateropgave aan andere functies en ontwikkelingen in de polder. Water, landbouw, natuur en recreatie, Schiphol en de stedelijke gebieden kunnen veel voor elkaar betekenen.
- Water kan een belangrijk onderdeel worden van het 'polderraamwerk', een ruimtelijk raamwerk dat de stedelijke ontwikkelingen draagt.
- De wateropgave is een gebiedsontwikkelingsopgave. Zoek de partijen die iets moeten, kunnen en willen.
- Boeren, onderzoekers, overheden, Schiphol moeten samenwerken en kennis delen.
- Geef de ontwikkeling van oplossingen tijd! Tijd voor kennisontwikkeling, bewustwording en afstemming op de klimaatontwikkeling.
- Ondersteun de waterpioniers en proeftuinen. De ontwikkeling van een duurzaam watersysteem begint hier.

Het volledige verslag van het Watercongres, waarin ook de lezingen op die dag zijn opgenomen, is al bijlage toegevoegd.

2.4 Tour Haarlemmermeer

Het bijgevoegde "Rapport Tour Haarlemmermeer" is een samenvatting van een participatieronde gehouden van dinsdag 13 september tot en met zaterdag 24 september 2011 op diverse locaties in Hoofddorp, Zwanenburg, Vijfhuizen, Badhoevedorp, Cruquius, Lisserbroek en Nieuw-Vennep. Het rapport omvat de belangrijkste uitkomsten van de stellingen, opvallende ideeën die zijn genoemd, en een overzicht van favoriete en minder favoriete plekken.

De gemeente Haarlemmermeer heeft communicatieadviesbureau De Wijde Blik gevraagd vorm te geven aan een participatietraject met de inwoners van Haarlemmermeer, met het doel:

- De visie van inwoners op Haarlemmermeer 2030 te gebruiken. Wat zien zij op de polder afkomen? Waar liggen grote noden? Waar liggen grote kansen?
- Inspiratie op te doen. Hoe kijken de bewoners vanuit hun wijk of dorp aan tegen verleden, heden en toekomst? Wat is hun verhaal?
- Draagvlak te creëren en bekendheid te geven aan de Structuurvisie.

'Is in Haarlemmermeer nog veel ruimte of is het juist vol?', 'Wat voor soort woningen zouden er nog bij moeten?', 'Moeten we een plattelandsgemeente zijn of juist een stadsgemeente?' Soortgelijke vragen kwamen tijdens de tour aan bod. De antwoorden van inwoners zijn verwerkt in het rapport. In totaal hebben 178 mensen meegewerkt.

2.5 E-participatie: het online platform

Participatie is belangrijk om als gemeente goed aan te kunnen sluiten bij de ideeën die binnen Haarlemmermeer spelen. Via het elektronisch kanaal kan de gemeente op een

eenvoudige manier met inwoners en ondernemers communiceren. Daarnaast biedt het voor inwoners een platform om aan te geven wat in de gemeente anders zou kunnen en moeten zijn. Het platform biedt inwoners en ondernemers ook de mogelijkheid om samen maatschappelijke relevante projecten te realiseren. Men kan elkaar 'ontmoeten' en verbindingen leggen. In onderstaande worden de - via de website- geformuleerde vragen en reacties en ideeën (ingekort) weergegeven.

Vraag: Mist u recreatie- en ontspanningsmogelijkheden in Haarlemmermeer?

Idee 1 bioscoop: een mooie, luxe bioscoop waarin wij Haarlemmermeesters een gezellige avond kunnen spenderen (en de kiddies natuurlijk de middag!).

Reactie: Op dit moment wordt een groot bioscoopcomplex gebouwd in Hoofddorp-Centrum.

Idee 2 Forelvisvijver: Binnen Park21 kan een forelvisvijver komen, in de provincie zijn ze niet te vinden, in de rest van het land wel. Er is een groeiende interesse in dit soort vijvers. Het zal een oppervlakte vragen van 3 tot 5 hectare. Meer informatie is te vinden bij de federatie van forelvisvijvers.

Vraag: Wat vindt u belangrijk voor de toekomstige ontwikkeling van de Haarlemmermeer?

Idee / reactie 1 Structuurvisie Rijsenhout: Wat mij opvalt is dat er in alle berichtgeving over de structuurvisie Haarlemmermeer 2030 werkelijk niet 1 letter te lezen is over de inmiddels allang opgestelde en goedgekeurde structuurvisie Rijsenhout. Afgeladen vol was de presentatieavond in de Reede waar het stuk door wethouder Bezuijlen als voorbeeld voor de rest van de Haarlemmermeer trots toegelicht is. Natuurlijk zijn er altijd kleine verbeterpunten maar het plan ligt in grote lijnen allang klaar. Wij als dorpsraad Rijsenhout hebben de afgelopen jaren in samenwerking met mensen van de gemeente Haarlemmermeer en inwoners van Rijsenhout werkelijk keihard gewerkt om er iets moois van te maken. Er is een prachtige visie ontstaan over de toekomst van Rijsenhout die zo in de structuurvisie Haarlemmermeer 2030 past. Zijn we dan al die tijd voor niets in de weer geweest om er vervolgens niets meer van terug te zien in het grotere Haarlemmermeesterse vervolg ?

Idee 2 nacontrole werken in de openbare ruimte: Het komt regelmatig voor dat nadat er gewerkt is in de openbare ruimte door aannemers etc. er nog weken lang verkeersborden en andere materialen blijven liggen. Misschien is het een slim idee om door de buurtbeheerders een soort nacontrole te laten houden als de werken zijn opgeleverd.

Idee 3 24 uren economie langs A4: Maak op de A4 west zone een groot multifunctioneel complex met monorail naar Schiphol. Theaters, Musea, Bioscoop en winkels die 24 uur open zijn en een directe verbinding met Schiphol en de hsl hebben. Via de A4 afrit direct parkeren (ook lang) koffers inchecken en nog even de vakantie spullen halen voordat je via de monorail direct naar je gate wordt vervoerd.

Vraag: Hoe kunnen we van Haarlemmermeer een duurzamere samenleving maken?

Idee 1 Toekomst Zuidtangent: De Zuidtangent is ontworpen om in de toekomst te veranderen in een sneltram-traject. Op dit moment vindt het vervoer plaats doormiddel van bussen met een dieselmotor. Als we dat gaan vervangen door de sneltram is dat al een

aanzienlijke winst qua duurzaamheid. Echter de investering hiervoor zal aanzienlijk zijn. Een andere mogelijkheid is om het traject te gaan rijden met elektrische trolleybussen. Dit is een bewezen techniek en het zal veel goedkoper zijn. De invoering hiervan zal voor veel minder overlast zorgen tijdens de omschakeling en in een relatief korte tijd kunnen worden uitgevoerd. De invoering zal wellicht bijdragen aan een lagere CO2 uitstoot.

Reactie: Een elektrische trolley-bus is nog mooier als gebruik wordt gemaakt van groene stroom, bij voorkeur opgewekt in eigen gemeente.

Idee 2 De snelweg wordt de windweg: Langs alle snelwegen in de Haarlemmermeer aan beide zijde windmolens plaatsen. In 1 keer CO2 neutraal en groen. De snelwegen zijn een beetje litten en toch zichtbaar. Laten we dan de zichtbaarheid vergroten door de snelweg toonaangevende uiting te laten zijn van de zelfvoorzienendheid van de bewoners.

Idee 3 LED straatverlichting Haarlemmermeer: Alle straatverlichting in de Haarlemmermeer voorzien van LED.

Idee 4 Van de hoofdvaart een energievoot maken: door gebruik te gaan maken van verschillende, te creëren, water niveaus over de gehele lengte tot aan beide gemalen die op het einde staan. Bij de overgang van niveau, via een water krachtcentrale de energie van het valwater gebruiken om energie op te wekken. Zo maak je van een saaie lijn van water die voor de afvoer bedoeld is van water een waterenergiecentrale. De hoofdvaart gaat er anders en dynamischer uitzien en een geheel nieuwe functie krijgen. Dit in combinatie met windmolens langs de vaart, en het is opeens het groene hart van de Haarlemmermeer geworden.

Vraag: Hoe kunnen we prettig samenwonen- en leven tussen diverse bevolkingsgroepen stimuleren?

Idee 1 Politiebureaus: Thans worden de politiebureaus buiten het centrum van de woonkernen gebouwd. Zouden deze in de kernen, de uitgaanscentra, worden gebouwd is de politie altijd snel ter plaatse + zal daar een niet onbelangrijke, preventieve werking vanuit gaan. Het blauw op straat zal daar meer zichtbaar zijn.

Idee 2 Inclusieve kinderdagopvang en inclusief onderwijs: Door inclusief onderwijs te bevorderen van jongs af aan weten kinderen op natuurlijke manier met 'anders' zijn om te gaan en mag ieder kind zich zelf zijn. Als volwassenen de kinderen stimuleren door ze te ondersteunen en te faciliteren, ook de kinderen met een chronische ziekte of lichamelijke en verstandelijke beperking mee te laten draaien in regulier onderwijs met gezonde kinderen, dan ontstaat het. Wat het is? Reactie: Goed voorbeeld doet goed volgen? Dank voor je mooie initiatief en dat er zoveel mensen inclusief aan bij mogen dragen.

Idee 3 Verschillen inzichtelijk maken: Mensen van verschillende culturen en leeftijdsgroepen hebben over het algemeen andere waarden en leefritmes. Doordat men vaak niet weet waarom deze waarden en leefritmes door iemand gehanteerd worden, komt het voor dat men elkaar af en toe niet begrijpt. Als we ervoor zorgen dat verschillende mensen een dagje met elkaar mee kunnen lopen en in gesprek kunnen gaan over hun andere waarden en leefritmen kan je begrip stimuleren tussen de mensen en maak je de verschillen inzichtelijk en hanteerbaar. Verschillen kunnen elkaar aanvullen en verrijken. Misschien dat het nieuwe cultuurgebouw een rol hierin kan spelen. Of de dorps- en wijkraden.

Idee 4 De wijk eens doorlopen: Navraag doen bij bewoners, wat willen jullie? Bewoners eerst eens natrekken alvorens ze ergens in een bepaalde wijk of plaats te plaatsen, dit met het oog op past men wel in een wijk of plaats. Er zijn namelijk gebieden waar het botst, met beter regulering zou je betere wijken krijgen. De bewoners proberen zelf te laten doen, zonder bemoeienissen van instanties.

Vraag: Hoe kunnen we moderne- en traditionele, stedelijke en dorpse woningbouw combineren?

Idee 1 wonen en werken combineren: Door woonwijken en kantoorwijken op een slimme manier te mengen, kun je een omgeving creëren waarin je veilig kunt wonen en lopend naar je werk kunt gaan. Nu zijn de Vinex-wijken overdag uitgestorven en 's avonds zijn de kantoorwijken uitgestorven. Door dit te combineren heb je minder ruimte nodig voor parkeren, openbaar groen kan beter worden benut, minder reistijd. Het zal niet makkelijk zijn de juiste balans te vinden tussen wonen, werken, winkels en horeca. Maar er zijn vast wel voorbeelden te vinden waar dit wel is gelukt.

Vraag: Hoe kunnen we het gebied tussen de A4, A5 en A9 ontwikkelen?

Idee 1 Haarlemmerapps: Ontmoeten en Verbinden gaat steeds meer digitaal en virtueel, maak hier het Silicon Valley van de lage landen en trek hoogwaardige en jonge hippe innovatieve bedrijven naar de polder i.p.v. logistiek. Verplaats de logistiek naar de haven van A'dam met een ondergrondse goederenverbinding naar Schiphol en maak dit bedrijvenpark, duurzaam, blauw en groen. Zorg voor een goede mobiele en bekabelde (glas) infrastructuur en trek creatieve jonge bedrijven. Zo ontstaat er een "werkcreatie" omgeving van internationale allure op een steenworp afstand van Schiphol. Met volledig elektrisch vervoer e- auto's en e-bussen, congrescentra en restaurants.

2.6 Schriftelijke reacties op het Voorontwerp

Het Voorontwerp Structuurvisie is toegestuurd aan een groot aantal partijen met het verzoek hierop te reageren. De volgende partijen hebben hiervan gebruik gemaakt:

- Gemeenten: Aalsmeer, Amsterdam en Haarlem
- Provincie Noord-Holland
- Stadsregio Amsterdam en Regionale samenwerking Zuid-Kennemerland
- Inspectie VROM
- Dorpsraad Nieuw-Vennep
- Wijkraad Hoofddorp-Oost
- Marktpartijen: Bouwinvest; AM bv; GEM Lisserbroek; SEIN; Ymere; Verwelius; Bouwfonds
- LTO
- KvK
- ORAM
- Chipshol Holding BV
- Greenport Aalsmeer
- Flower Mainport
- Stichting Mainport en Groen
- Luchthaven Schiphol
- Van Schie Advocatuur namens omwonenden De Liede
- Gezondheidscentra Haarlemmermeer

De reacties hebben tot de volgende aanpassingen in het Ontwerp geleid:

Relaties met rijk en regio

De relaties met de recente rijks- en regiotrajecten zijn in de Ontwerp Structuurvisie opgenomen. Te noemen hierbij zijn de structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, de startnota SMASH, de gemaakte afspraken in het kader van de Metropoolconferenties.

De positie van Haarlemmermeer in de Metropoolregio en de positie in het westelijk deel van de Randstad, inclusief de relatie met Holland Rijnland, wordt in de Ontwerp Structuurvisie verder omschreven en de principes uit het Voorontwerp zijn in hun bredere omgeving geplaatst. Ook de relatie met regionale beleidsvisies, zoals de regionale woonvisie Zuid-Kennemerland, is van belang.

De regionale bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland hebben wij betrokken bij de opstelling van het onlangs door ons vastgestelde Deltaplan bereikbaarheid. De resultaten uit dit Deltaplan Bereikbaarheid zijn in overeenstemming met de Ontwerp Structuurvisie Haarlemmermeer 2030.

De kaarten van de structuurvisie zijn aangevuld met de regionale verbindingen. Bij de verdere uitwerking van de Structuurvisie willen we mogelijkheden onderzoeken om samen met de buurgemeenten naar de ontwikkelingen aan beide zijden van de Ringvaart te kijken, waarbij de Ringvaart niet langer als rand van het gebied wordt ervaren.

Economie

Voor de transformatie van kantoren en bedrijventerreinen verwijzen wij naar de regionale afspraken die in het kader van het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka) zijn gedaan. De afspraken worden door ons uitgewerkt in de kantoren en bedrijvenstrategie en zijn in het Ontwerp van de Structuurvisie geïntegreerd.

Gevolgen van de transformatie van bedrijven in Hoofddorp Noord in relatie tot andere belangen zijn verkend in de PlanMER behorende bij de structuurvisie Haarlemmermeer, Nadere uitwerking zal in eerste instantie plaatsvinden in het kader van de deelstructuurvisie Hoofddorp en in de Kantoren en Bedrijvenstrategie Haarlemmermeer.

PrimAviera en de positie hiervan in de Greenport Aalsmeer zijn duidelijker in de structuurvisie opgenomen.

In het ontwerp van de Structuurvisie zijn de ambities zoals die zijn geformuleerd in de Economic Development Board Amsterdam (in Haarlemmermeer nadrukkelijk relevant voor Logistiek, Tuinbouw en Hoofdkantoren) opgenomen.

Voor wat betreft de terreinen Groenenberg en Pruissen II benadrukken wij nog eens dat wij planologische medewerking zullen verlenen aan initiatieven voor de ontwikkeling van deze terreinen conform de vaststellingsovereenkomst met Chipshol III BV van 10-01-2007.

Landbouw

In de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 is een landbouwparagraaf opgenomen waarin wij aangeven welke betekenis wij hechten aan de agrarische sector welke faciliteiten wij de agrarische sector bieden om aan deze betekenis invulling te kunnen geven. De glastuinbouw en de relatie met de Greenport is hier nadrukkelijk een onderdeel van. Op het gebied van energie en duurzaamheid wordt ook de relatie gelegd met bestaande initiatieven.

Schiphol

Het belang van Schiphol als de motor voor de economie en trekker voor vestiging van (internationale) bedrijven is nadrukkelijker in het Ontwerp van de Structuurvisie opgenomen. Met betrekking tot de luchthaven zijn de volgende punten hierbij van ons van belang :

- Duurzame relatie met Schiphol en de omgeving
- Behoud van de knooppuntfunctie van Schiphol
- Verbeterde afstemming tussen 'lucht- en landzijde'

Deze punten worden in het ontwerp van de structuurvisie uitgewerkt.

Mainport en groen

Bij de verdere verkenning van een nieuwe Weg om de Noord zullen de (gevolgen voor) de groen en recreatiegebieden die in het kader van de Mainport en Groenontwikkeling zijn aangelegd en ingericht nadrukkelijk worden betrokken. De mogelijkheden om deze gebieden toegankelijker te maken vanuit Hoofddorp Noord- en Hoofddorp-Oost bieden ook kansen om de gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van de groen en recreatiegebieden te vergroten. De eerste verkenning hiervan zal plaatsvinden in het kader van de (voorontwerp) structuurvisie Hoofddorp.

Westelijk Haarlemmermeer

Over het westelijk deel van Haarlemmermeer zal in nader bestuurlijk overleg en in het kader van de Structuurvisie Mainport Schiphol Amsterdam Haarlemmermeer (SMASH) duidelijkheid moeten ontstaan. Met de onzekerheden over het westelijk deel van Haarlemmermeer als geheel is over deelgebieden ook weinig te zeggen behalve dat bij de verder ontwikkeling de principes uit het Voorontwerp - laagdynamisch gebied dat zich kenmerkt door natuur, water, recreatie en wonen; en organische ontwikkeling van de verschillende kernen – door ons zullen worden gehanteerd.

De 380 kV leiding wordt in de ontwerp structuurvisie opgenomen. De ruimtelijke consequenties hiervan moeten in een vervolgtraject worden uitgewerkt.

Wonen

Bij de ontwikkeling van nieuwe woonmilieus (zowel uitleg als transformatie) zal de marktvraag beter in beeld moeten worden gebracht. Dit geldt niet alleen voor Haarlemmermeer, maar voor de hele regionale woningmarkt.

In de Ontwerp Structuurvisie wordt voor de korte termijn aangegeven dat we met name inzetten op kleinschalige, goed faseerbare plannen, waarmee we een grote variëteit aan woningen kunnen aanbieden. De ontwikkeling op middellange en langere termijn is in eerste instantie afhankelijk van de marktvraag. Vanuit ruimtelijk perspectief is het hierbij voor ons van belang dat woningbouwlocaties bestaande voorzieningen ondersteunen en zoveel mogelijk aansluiten op bestaande infrastructuur.

In principe bieden wij de mogelijkheid voor een grote variatie aan woonmilieus, zowel binnen- als buitenstedelijk. Met name de kwalitatieve vraag zal in nadere verkenningen van overheden en markt gezamenlijk moeten worden onderzocht.

Infrastructuur

Verbetering van de infrastructuur, met name ook de verbinding N205-N206, blijft voor Haarlemmermeer een belangrijke inzet. De vraag of en, zo ja op welke wijze, woningbouw in het westelijk deel van Haarlemmermeer wordt gerealiseerd, is hierop uiteraard van invloed. Hetzelfde geldt voor de uitwerking van de HOV-verbinding richting Lissersbroek. Een alternatief voor een nieuwe verbinding langs Nieuw Vennep is hier het doortrekken van de bestaande route van de Zuidtangent.

Voor het HOV tracé door Hoofddorp zijn een tweetal varianten opgenomen conform het Deltaplan bereikbaarheid dat onlangs door ons is vastgesteld en vrijgegeven voor reacties. De verdere uitwerking en tracékeuze zal zorgvuldig plaatsvinden in nauw overleg met alle betrokkenen.

De netwerken voor auto, Openbaar Vervoer en fiets zijn eveneens uitgewerkt in het Deltaplan Bereikbaarheid. Een uitvoeringsprogramma maakt daar onderdeel van uit. De resultaten uit dit Deltaplan Bereikbaarheid worden in de Ontwerp structuurvisie geïntegreerd.

Voorzieningen

De a-typische stedelijkheid van Haarlemmermeer is inmiddels verder verkend en uitgewerkt en is in de ontwerp structuurvisie opgenomen.

De demografische veranderingen in Haarlemmermeer en in het bijzonder de toenemende vergrijzing en zorgvraag zullen nader worden vertaald in het voorzieningenbeleid Haarlemmermeer. Bij de uitwerking van het knooppuntenbeleid zal hier een duidelijke koppeling mee worden gelegd. Basisgedachte van knooppunten en ketenmobiliteit is de bereikbaarheid van (grotere) voorzieningen van alle doelgroepen. Kleinschalige voorzieningen op buurtniveau kunnen hier heel goed mee samen gaan en versterking van de sociale structuur in buurten is uitgangspunt bij de verdere ruimtelijke uitwerking van de structuurvisie.

De uitkomsten van de marktruimte in de detailhandel in de MRA tot 2040 van Bureau Stedelijke Planning die in de BKG zijn vastgesteld zijn meegenomen in het Ontwerp.

Overige aanpassingen

Leidingen inclusief de daarbij behorende risicozones zullen in de Ontwerp Structuurvisie worden opgenomen als ruimtelijke randvoorwaarden.

Bij de PlanMER zijn luchtkwaliteit, geluid en externe veiligheid meegenomen.

Bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van het UNESCO erfgoed zal zeer zorgvuldige afstemming plaatsvinden om te voorkomen dat de : “Outstanding Universal Value” van de Stelling van Amsterdam wordt aangetast. Waar mogelijk wordt bekeken hoe ruimtelijke ontwikkelingen verder tot deze kwaliteit kunnen bijdragen.

2.7 Landbouweffectrapport (LER)

Het opstellen van een Landbouweffectrapport is geen wettelijke verplichting. Echter, de provincie Noord-Holland heeft dit instrument verplicht gesteld in haar Provinciale Verordening 2009. Deze verplichting geldt indien er sprake is van ontwikkelingen in het agrarisch gebied groter dan 100 hectare. In dat geval dient de initiatiefnemer de consequenties van de ontwikkeling(en) voor de landbouw in beeld te brengen. Dit maakt het voor bestuurders mogelijk om de belangen van de landbouw mee te wegen in de besluitvorming over de ruimtelijke ontwikkeling.

Het Landbouweffectrapport Haarlemmermeer (LER) is opgesteld met het doel aan de Ontwerp Structuurvisie een landbouwparagraaf toe te voegen. Het LER is tot stand gekomen op basis van bureauonderzoek en raadpleging van de agrarische sector en andere relevante partijen. Er is gesproken met de volgende partijen:

- Hoogheemraadschap Rijnland
- Dienst Landelijke Gebied / Bureau Beheer Landbouwgronden en Stivas Noord-Holland
- LTO Noord Haarlemmermeer
- Schiphol
- Landbouw Economisch Instituut
- Taskforce Multifunctionele Landbouw/ Meerboeren en Centrum Landbouw en Milieu
- Agrifirm Plant en Vakgroep Akkerbouw

- Flower Mainport Aalsmeer en Flora Holland
- Centraal Orgaan Mechanisatiebedrijven (COM) en Cumela
- Rabobank Regio Schiphol

(De gespreksverslagen zijn als bijlagen opgenomen in het rapport.)

Daarnaast is een gebiedsbijeenkomst georganiseerd met een vertegenwoordiging uit de agrarische sector en andere betrokken partijen. (Een verslag van de verschillende groepssessies van de bijeenkomst zijn als bijlagen opgenomen in het rapport.)

Een begeleidingscommissie met vertegenwoordigers van diverse organisaties was actief betrokken bij het proces. De deelnemende organisaties waren:

- LTO Noord afdeling Haarlemmermeer
- Agrarisch Jongeren Kontakt
- LTO Noord, glaskracht Aalsmeer
- Vereniging MeerBoeren
- LTO Noord (agendalid)
- Provincie Noord-Holland
- Gemeente Haarlemmermeer
- Hoogheemraadschap Rijnland
- Samenwerking Grontmij – Projecten LTO Noord

Het Landbouweffectrapport geeft inzicht in:

- de effecten van de beoogde functiewijzigingen in de Haarlemmermeer zoals die in het Voorontwerp Structuurvisie zijn benoemd (bijvoorbeeld verdwijnen van landbouwgrond en bedrijven, omvang agrarische gebieden).
- de effecten van de voorgenomen plannen op de blijvende bedrijven (bijvoorbeeld flexibel peilbeheer, verzilting, natuurontwikkeling, onkruiden, recreatie).
- het perspectief van blijvende bedrijven (bijvoorbeeld kansen schaalvergroting, kansen verbreding, faciliteren van bedrijven).
- de effecten van de autonome ontwikkelingen en de kansen van het Voorontwerp Structuurvisie voor de agrarische sector.
- op welke manier de plannen uit het Voorontwerp Structuurvisie in samenwerking met de landbouwsector gerealiseerd kunnen worden (bijvoorbeeld: grondverwerving, ontwikkelingsstrategie, planologische zekerheid).

Over de aanbevelingen vanuit de LER hebben heeft het college op 11 oktober 2011 nader besloten. Deze besluiten zijn verwerkt in de landbouwparagraaf in de Ontwerp Structuurvisie.

2.8 PlanMER: Aanbevelingen voor de Ontwerp Structuurvisie

Aangezien de Structuurvisie kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten geldt voor de Structuurvisie een plan-m.e.r.-plicht. Voorbeelden van deze m.e.r.(beoordelings)-plichtige activiteiten zijn de aanleg of uitbreiding van stedelijk gebied van 100 hectare of meer, de verdubbeling van een aantal wegen en de wijziging de functie landbouw in een gebied met een oppervlak groter dan 125 hectare. Ook voor de ontwikkeling van een windmolenpark meer dan 15 MW en de vestiging van een glastuinbouwgebied groter dan 50 hectare geldt een zogenaamde m.e.r.(beoordelings)-plicht.

Het voornemen tot het opstellen van een Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 en een plan-m.e.r in het kader van de Wet milieubeheer is door de gemeente openbaar kenbaar gemaakt. De (concept) notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft tegelijkertijd met het Voorontwerp Structuurvisie ter inzage gelegen in het raadhuis in Hoofddorp. In de notitie Reikwijdte en Detailniveau is een eerste (milieu)verkenning en een voorlopige opzet en voorstel voor het onderzoek opgenomen. Bouwfonds, AM BV, Bouwinvest, Amvest, Hoogheemraadschap Rijnland en de gemeente Lisselbroek, alsmede een inwoner, hebben gereageerd op de notitie. De Commissie voor de m.e.r. heeft deze zienswijzen en adviezen betrokken in haar advies inzake Reikwijdte en Detailniveau. De notitie is vastgesteld door de gemeenteraad. Na vaststelling is de notitie definitief en kan het (concept) PlanMER worden opgesteld.

PlanMER

In de PlanMER worden de effecten van de Voorontwerp Structuurvisie beschreven. Naast het maximale programma dat in het Voorontwerp wordt mogelijk gemaakt (scenario 3 van het Voorontwerp, hierna te noemen het maximale laadvermogen) worden ook twee alternatieven (A en B) die een deel van de ontwikkelingen mogelijk maken op hun effecten en doelbereik beoordeeld. Alternatief A legt hierbij het accent op binnenstedelijke verdichting en alternatief B legt het accent op uitleggebieden.

Voor de totstandkoming van alternatief A en B is gebruik gemaakt van de backcastingmethode. Dit wil zeggen dat in een globale effectverkenning eerst de effecten van het Voorontwerp (maximum laadvermogen) zijn verkend om vervolgens de wegen ernaar toe (alternatief A en B) te bepalen. Alternatief A en B moeten dan ook worden gezien als twee denkbare ruimtelijke programma's voor de eerstkomende 10 tot 20 jaar (tijdhorizon 2030), die beide onderdeel zijn van het maximale programma met tijdhorizon 2050 dat de Voorontwerp Structuurvisie presenteert en die bovendien in grote lijnen passen binnen de nu beschikbare milieuruimte. De milieueffecten van de onderzochte alternatieven, zoals in dit MER beschreven, hebben mede geleid tot de keuzes die in de Ontwerp Structuurvisie zijn gemaakt.

vervolgproces

De (concept) PlanMER zal tegelijkertijd met de Ontwerp Structuurvisie ter visie worden gelegd. Tijdens de ter visielegging (voor de duur van zes weken) is het mogelijk om schriftelijk of mondeling op beide documenten zienswijzen te geven. De Commissie voor de Milieueffectrapportage zal in deze periode het wettelijk geregelde *toetsingsadvies* uitbrengen dat mede gebaseerd is op de eerder door de raad vastgestelde notitie Reikwijdte en Detailniveau. De gemeenteraad stelt uiteindelijk de Structuurvisie vast en de PlanMER.

Hoofdstuk 3: VAN ONTWERP NAAR STRUCTUURVISIE HAARLEMMERMEER 2030

3.1 Communicatie- het vervolgtraject

De overlegpartners worden op de hoogte gesteld van de gemeentelijke reactie op hun opmerkingen en van de ter visie legging van de Ontwerp Structuurvisie. Hiervoor worden de volgende acties ondernomen:

- Er wordt een brief gestuurd aan de inzenders van schriftelijke reacties. In deze brief wordt niet ingegaan op de individuele reacties, maar wel een algemene beantwoording gegeven op de participatiereacties. Er wordt (tegelijkertijd) een uitnodiging gestuurd voor de vervolgbijeenkomsten, en de ter inzage legging wordt aangekondigd, evenals de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen.
- De Ontwerp Structuurvisie wordt met een begeleidende brief gestuurd aan de dorps- en wijkraden. De brief behelst een aankondiging van de ter inzage legging en een uitnodiging voor het indienen van zienswijzen.
- Voorpagina InforMeer: Ontwerp Structuurvisie ter inzage op het raadhuis, servicecentra en online, visie op hoofdlijnen, wat is er gedaan met de participatie, 'status' zienswijzen ten opzichte van participatie en aankondiging van de bijeenkomsten.
- Rapport van de Ontwerp Structuurvisie online op www.haarlemmermeer.nl/structuurvisie (zo mogelijk in bladermodule) met goede digitale leeswijzer. Ook verslag van de participatie online brengen.
- Rapporten Ontwerp Structuurvisie (ter inzage) met aparte leeswijzer (ook om mee te nemen) bij servicecentra, raadhuis, dorpshuizen leggen.
- Publieksbijeenkomsten houden zoals ook bij het Voorontwerp is gebeurd.
- Gemeentelijke bekendmaking in InforMeer van de Ontwerp Structuurvisie en het bijbehorende informatie- en participatietraject.
- Bekendmaking in de Staatscourant.
- Presentaties bij bestaande (bestuurlijke) overleggen van bijvoorbeeld ondernemersvereniging, klankbordgroep dorps- en wijkraden, zoals eerder bij het Voorontwerp is gedaan.
- De Ontwerp Structuurvisie ter informatie toesturen aan andere gemeenten, andere overheden en andere partijen.

De beslissingen van nu zijn bepalend voor later. Om te investeren in een goede toekomst voor Haarlemmermeer en de leefbaarheid voor komende generaties te waarborgen, moeten we nu de juiste beslissingen te nemen. Wanneer dit in samenspraak met inwoners en andere belanghebbenden gebeurt, kunnen we tot een integrale en duurzame Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 komen.

RAPPORT
TOUR HAARLEMMERMEER
13 september – 24 september 2011

Aan: Projectteam Structuurvisie, Gemeente Haarlemmermeer
Van: Communicatieadviesbureau De Wijde Blik
7 november 2011

Dit rapport...

is een samenvatting van de Tour Haarlemmermeer, gehouden van dinsdag 13 september tot en met zaterdag 24 september 2011. In dit rapport staan de uitkomsten van deze participatieronde. Het rapport omvat de belangrijkste uitkomsten van de stellingen, opvallende ideeën die zijn genoemd, en een overzicht van favoriete en minder favoriete plekken.

TOUR HAARLEMMERMEER	
<i>data en tijd</i>	<i>locatie</i>
Di. 13 sept. 09:00 -12:30	Hoofddorp - Polderplein
Di. 13 sept. 13:15 - 16:00	Hoofddorp Overbos - markt
Wo 14 sept. 09:00 -12:30	Hoofddorp Toolenburg Plas / Floriande
Wo 14 sept. 13:15 - 16:30	Hoofddorp winkelcentrum Toolenburg / Toolenburg Plas
Di. 20 sept. 09:00 - 12:30	Zwanenburg - markt
Di. 20 sept. 13:15 - 17:00	Vijfhuizen – centrum / Zwanenburg nabij Albert Heijn
Wo 21 sept. 09:00 - 12:30	Badhoevedorp - markt
Wo 21 sept. 13:15 - 16:30	Cruquius Woonboulevard
Vr. 23 sept. 09:00 - 13:30	Hoofddorp Centrum - markt
	Hoofddorp Centrum - (biologische) markt
Vr. 23 sept. 14:15 -16:30	Lisserbroek - Krabbescheerstraat
Za. 24 sept. 09:00 - 11:30	Nieuw-Vennep - Harmonieplein
Za. 24 sept. 12:15 - 16:00	Nieuw-Vennep - Getsewoud

De start

De gemeente Haarlemmermeer vroeg in het voorjaar communicatieadviesbureau De Wijde Blik voor een participatietraject onder inwoners van de gemeente om ze te betrekken bij de structuurvisie.

De structuurvisie dient als toetsingsinstrument voor alle ruimtelijke plannen. De behoeften en ideeën van inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen zijn belangrijk in het vormgeven van de toekomstige Haarlemmermeer. Daarom nodigde de gemeente inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers van Haarlemmermeer uit om ideeën in te dienen die gaan over woon-, werk- en leefomgeving.

Het doel van het participatietraject met inwoners:

- o Visie van inwoners op Haarlemmermeer 2030 gebruiken. Wat zien zij op de polder afkomen? Waar liggen grote noden? Waar liggen grote kansen?
- o Inspiratie opdoen. Hoe kijken zij vanuit hun wijk of dorp aan tegen verleden, heden en toekomst? Wat is hun verhaal?
- o Draagvlak creëren en bekendheid geven aan de structuurvisie.

Het resultaat: Tour Haarlemmermeer

In september stond in diverse kernen van de gemeente Haarlemmermeer een team dat inwoners bevraagd heeft over de toekomst van de gemeente Haarlemmermeer.

‘Is in Haarlemmermeer nog veel ruimte of is het juist vol?’, ‘Wat voor soort woningen zouden er nog bij moeten?’, ‘Moeten we een plattelandsgemeente zijn of juist een stadsgemeente?’ Soortgelijke vragen kwamen tijdens de tour aan bod. De antwoorden van inwoners heeft De Wijde Blik verwerkt in dit rapport zodat de gemeente de conclusies kan verwerken bij het opstellen van de structuurvisie. In deze structuurvisie wordt beschreven hoe Haarlemmermeer er in 2030 uit zou moeten gaan zien. Als de structuurvisie volgend jaar gereed is, gebruikt de gemeente deze om de plannen voor nieuwe wijken, wegen, bedrijventerreinen en / of voorzieningen te toetsen.

Fietsen met grote borden

De Tour werd uitgevoerd door een ploeg enthousiaste studenten, die gekleed waren in een wit/groen T-shirt van de gemeente. Als blikvanger stonden er twee fietsen met grote borden goed zichtbaar op elke locatie. Op de tweezijdig bedrukte promobike stond een korte en krachtige omschrijving van de tour: **Denk mee over de toekomst van Haarlemmermeer** (met logo en website). De promobikers trokken hiermee goed de aandacht en spraken passanten aan om actief hun mening te geven.

Enquête onder passanten

Het team sprak voorbijgangers aan om een aantal korte stellingen voor te leggen. Inwoners van de gemeente hadden de keus uit twee foto's. De foto's verbeelden de stellingen. Deze werden door de enquêteur toegelicht. Aan het einde van het gesprek kregen mensen een kaartje mee met daarop vermeld de url van de e-participatiesite. De enquêteur verzocht de mensen op deze site de langere vragenlijst in te vullen.

Sandwichborden met mooi/niet mooi

Een andere lid van het team droeg een sandwichbord met op de voor- en achterkant een plattegrond van de gemeente. Hij/zij vroeg passanten om daarop met post-its (mooi/niet mooi) aan te geven wat hun favoriete en minder favoriete plekken zijn. Zo ontstond een goed beeld van populaire en minder populaire plekken in de gemeente. Ideeën en wensen die tijdens het plakken van de stickers naar boven zijn gekomen, zijn verwerkt in dit rapport.

Uitdelen van flyers

Een derde student deelde (duurzaam) flyers uit. Bij het uitdelen werd aan de passanten uitgelegd waarom de gemeente met deze tour hier aanwezig was en werden de passanten gestimuleerd om de vragen op www.haarlemmermeer.nl/toekomst in te vullen. Zo kregen ook de gehaaste passanten de gelegenheid om op een later tijdstip online te laten weten wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van hun gemeente.

De flyer (vormgegeven als boekenlegger):
VOORKANT:

ACHTERKANT:

**Haarlemmermeer
werkt aan een visie
op de toekomst,
een structuurvisie.
Die visie beschrijft
hoe Haarlemmer-
meer in 2030 eruit
zou moeten zien.**

De mening van mensen die hier wonen en werken is daarbij van belang. De gemeente nodigt u daarom uit mee te denken over de toekomst. We wonen en werken tenslotte allemaal samen in Haarlemmermeer.

Op www.haarlemmermeer.nl/toekomst kunt u laten weten wat u belangrijk vindt voor de toekomst van deze gemeente. Daar staan vragen over bijvoorbeeld mogelijkheden om te ontspannen in Haarlemmermeer, hoe we van Haarlemmermeer een duurzamere samenleving kunnen maken, en over bereikbaarheid en prettig samenwonen en -leven.

Laat vóór 30 september
uw mening horen!

De bevindingen van het team:

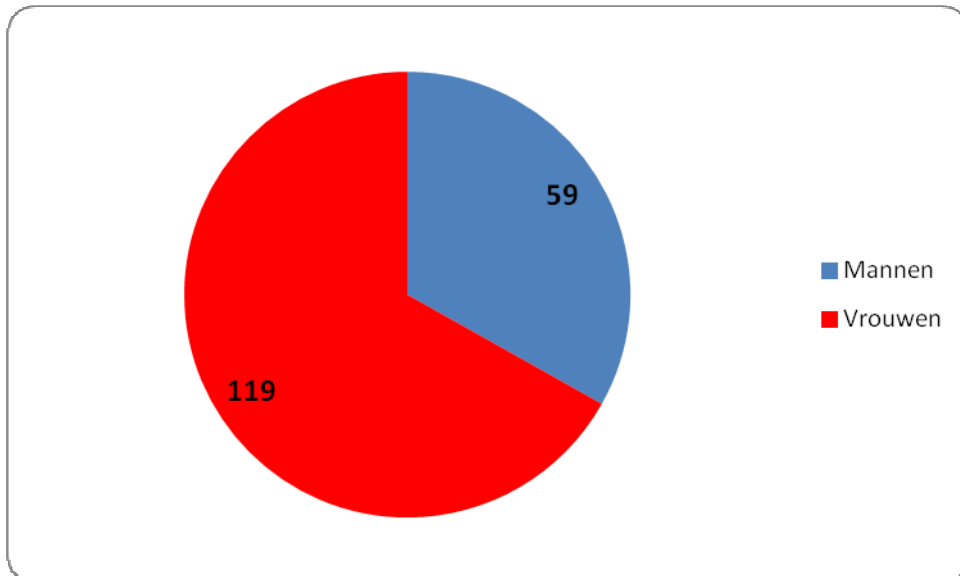
Het team van studenten van de Tour heeft de volgende bevindingen aan De Wijde Blik doorgegeven:

- Het afnemen van de enquêtes nam relatief weinig tijd in beslag wat ten goede kwam aan de bereidheid deel te nemen;
- Foto's droegen positief bij aan de beeldvorming;
- De memoblaadjes gaven mensen de mogelijkheid om zonder restrictie hun mening te geven over bepaalde zaken;
- Veel mensen stelden het zeer op prijs dat ze mochten meedenken over de toekomst van hun gemeente. Een klein deel gaf wel aan twijfels te hebben of met hun input ook daadwerkelijk iets zal worden gedaan;
- Consumenten waren zo nu en dan onverschillig of hadden haast;
- Op sommige locaties waren er (te) weinig mensen op de been. Met name in Lisserbroek (5 passanten), Vijfhuizen was dit het geval;
- In Cruquius waren met name mensen die buiten de gemeente Haarlemmermeer woonachtig zijn.
- Op zaterdag 24 sept had het team die middag in Rijsenhout moeten staan. Door miscommunicatie stond het team die dag in Nieuw venne Harmonieplein en Getsewoud.

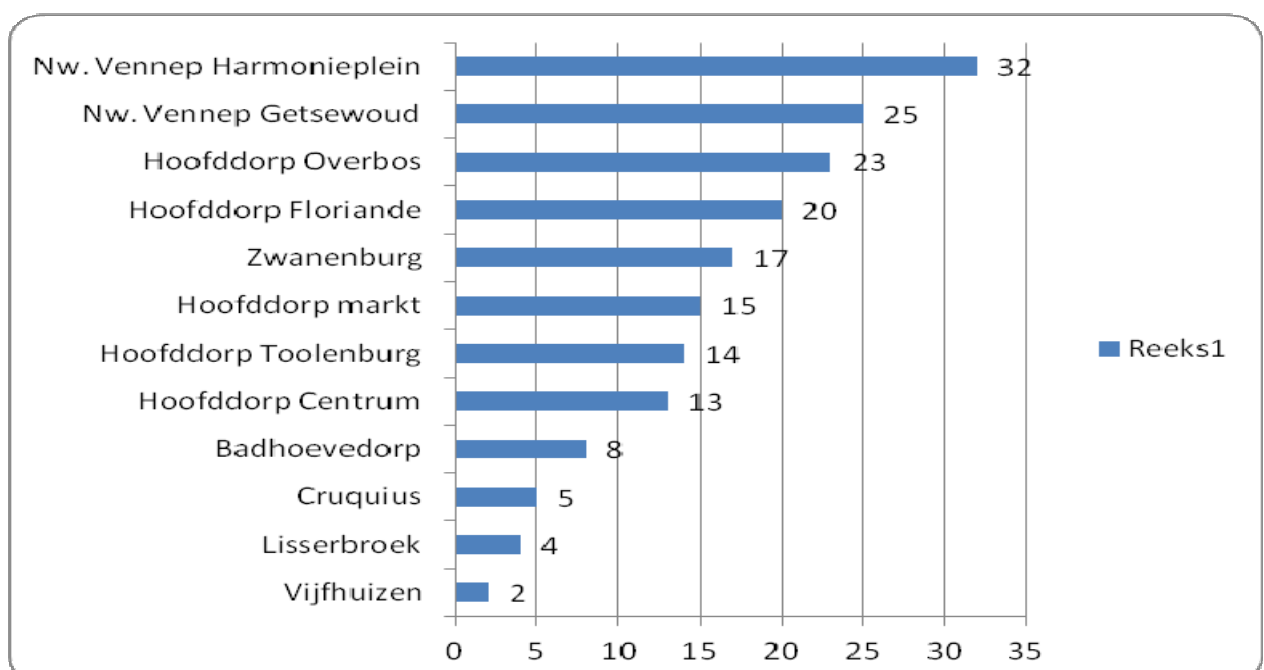

Resultaten stellingen

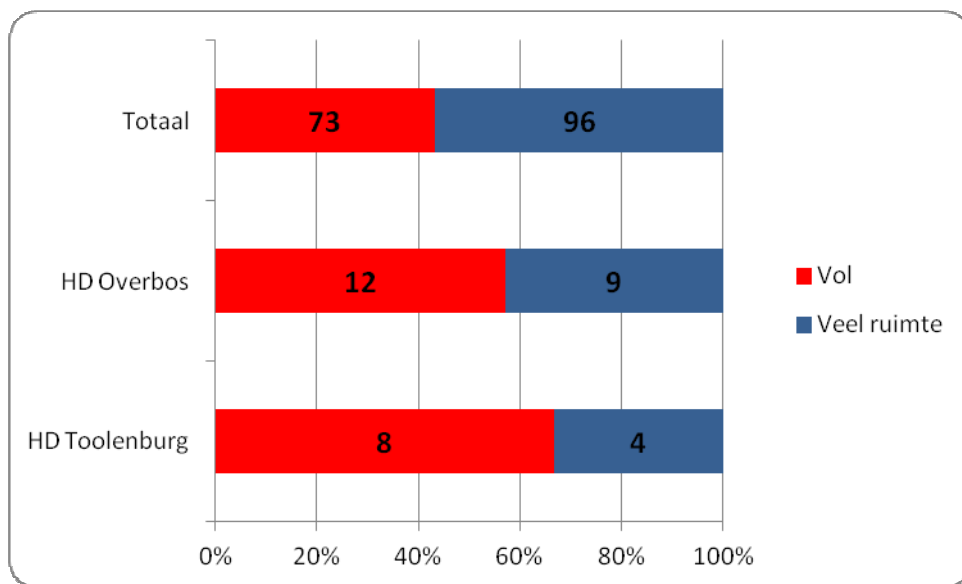
In totaal hebben 178 mensen meegewerkt, waarbij ca 1/3 mannen en 2/3 vrouwen.

Opvallend was dat bewoners van hoofddorp vaak erg enthousiast reageerden op het team. “Wat leuk dat de gemeente naar ons toekomt”, was een veelgehoorde opmerking. Spontaan liepen bewoners op het sandwichbord af om mooie of niet-mooie plekken op te schrijven. In andere gemeenten moesten de studenten meer hun best doen om uit te leggen dat de gemeente écht interesse heeft in de mening van bewoners. Daar werd echter meer kritiek op gemeente gespuid als losliggende tegels voor de deur tot riolering. Wel namen de bewoners in alle gemeenten erg makkelijk de flyer aan. Overigens: doordat het team overdag opereerde en vaak op markten en winkelcentra te vinden waren, is 2/3 deel van de bevroagden een vrouw. Uiteraard moet dit rapport gelezen worden als een niet-representatief onderzoek. De deelnemers kwamen uit alle delen van de gemeente, maar per locatie waren er wel sterke verschillen.

Stellingen: 1 A. In Haarlemmermeer is veel ruimte
1B.De Haarlemmermeer is vol

Haarlemmermeer wordt door meer mensen als een gemeente met veel ruimte ervaren, dan een volle gemeente. Op twee locaties wordt daar andersom over gedacht: in Overbos en Hoofddorp Toolenburg:

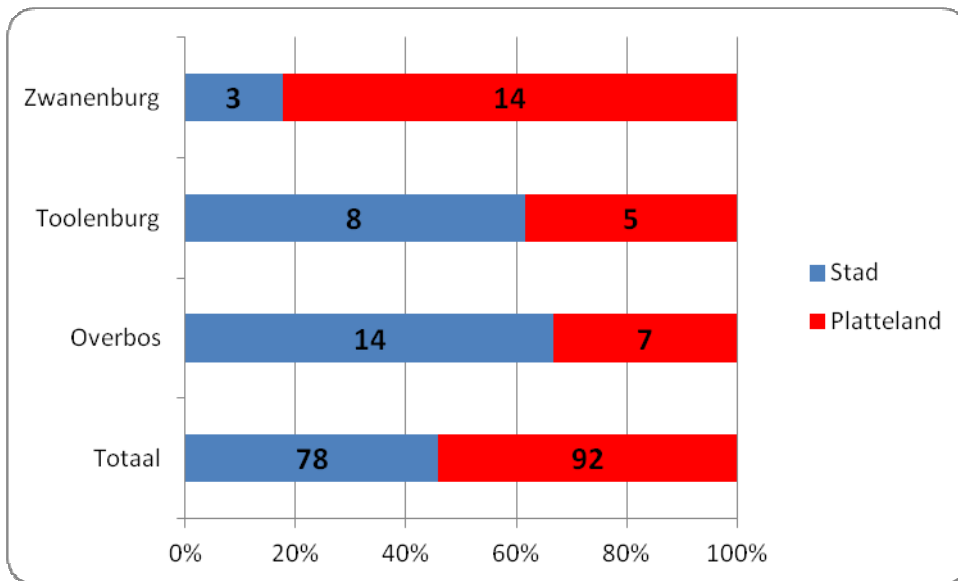
Stellingen: 2 A. Er is behoefte aan meer vrijstaande woningen met een ruime tuin
2B.Wonen voor starters en jonge gezinnen is wat we nodig hebben

Er is ook een duidelijke meerderheid die vindt dat er woningen moeten komen voor starters en jonge gezinnen. Geen enkele locatie liet daar een ander beeld zien.

Stellingen: 3 A. Wij zijn een plattelandsgemeente, met ruimte voor agrariërs en rust

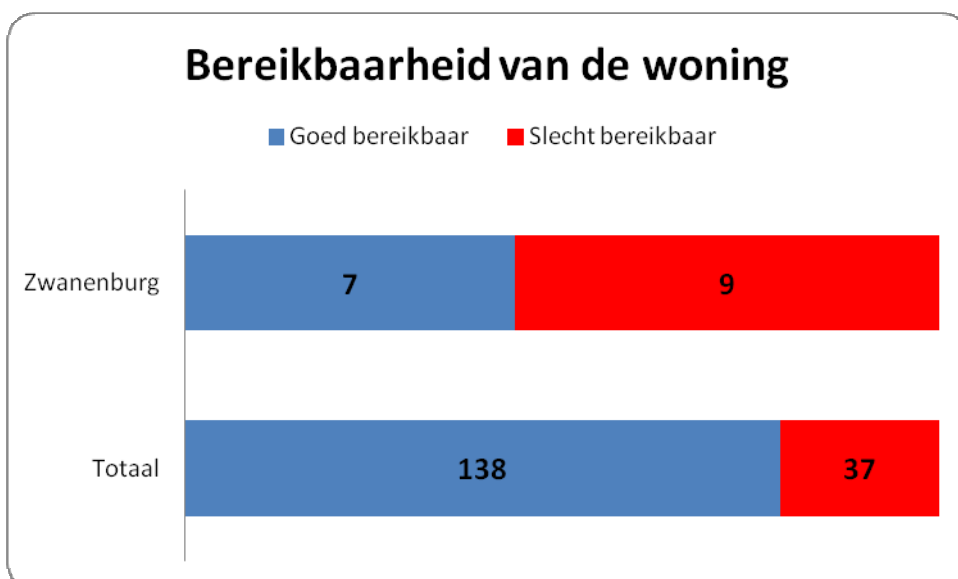
3 B. We zijn een stadsgemeente, met werken, bedrijfsruimte en veel voorzieningen

Gemiddeld genomen vinden inwoners van Haarlemmermeer dat het karakter van hun gemeente meer plattelands dan stads is. Zwanenburgers vinden dit het sterkst. Inwoners van Overbos en Toolenburg vinden juist het stadse karakter sterker naar voren komen.

Stellingen: 4 A. Mijn plaats is goed bereikbaar

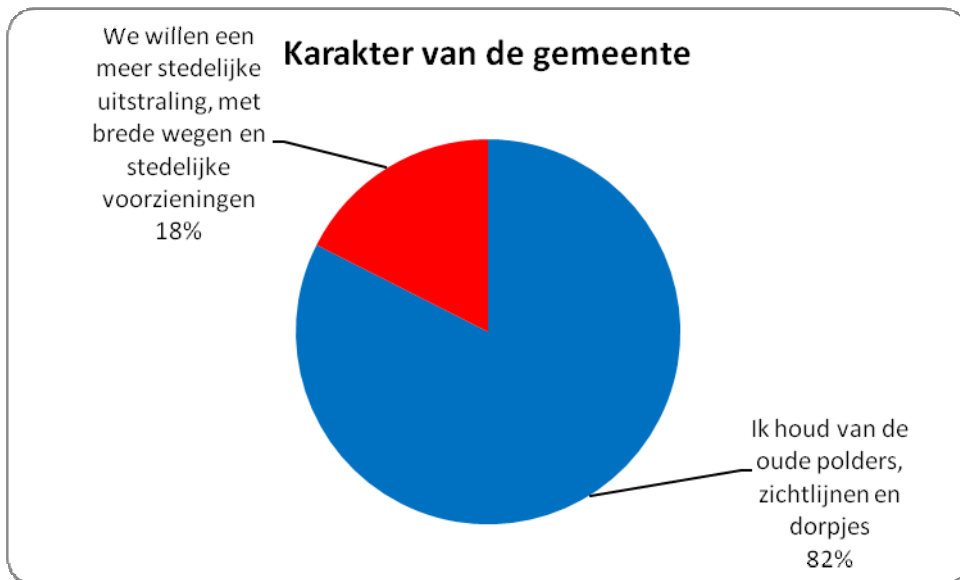
4 B. Nee, ik moet altijd lang reizen/in de file staan

Inwoners van de gemeente Haarlemmermeer zijn duidelijk content met hun bereikbaarheid. Meer dan driekwart is daar positief over. Alleen inwoners van Zwanenburg hebben iets vaker een negatief oordeel daarover.

Stellingen: 5 A. Ik houd van de oude polders, zichtlijnen en dorpjes

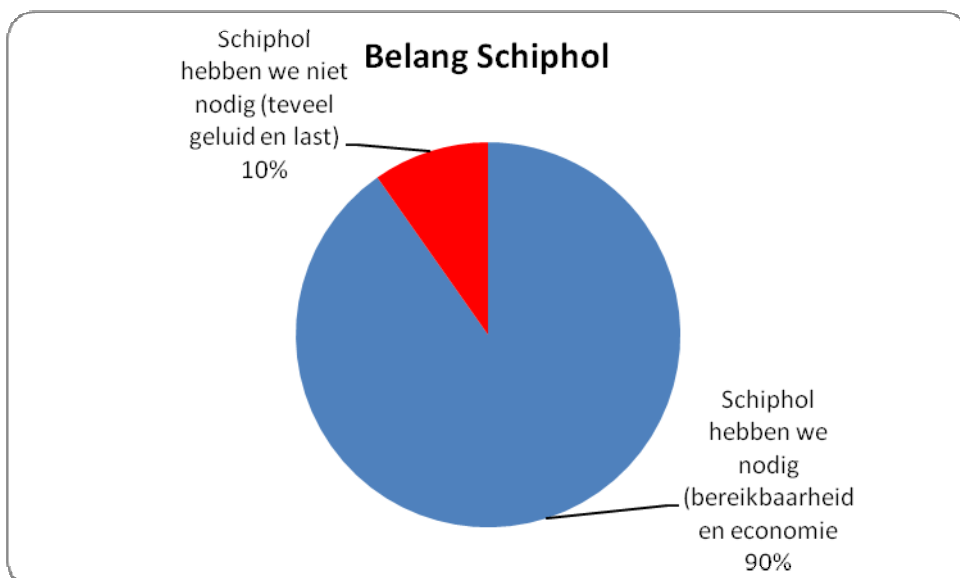
5 B. We willen een meer stedelijke uitstraling, met brede wegen en stedelijke voorzieningen

Inwoners van de gemeente zijn er nog uitgesprokener in wat het karakter van hun gemeente bepaald: meer dan 80% vindt de oude polders, zichtlijnen en dorpjes het meest aanspreken.

Stellingen: 6 A. Schiphol hebben we nodig (bereikbaarheid en economie)

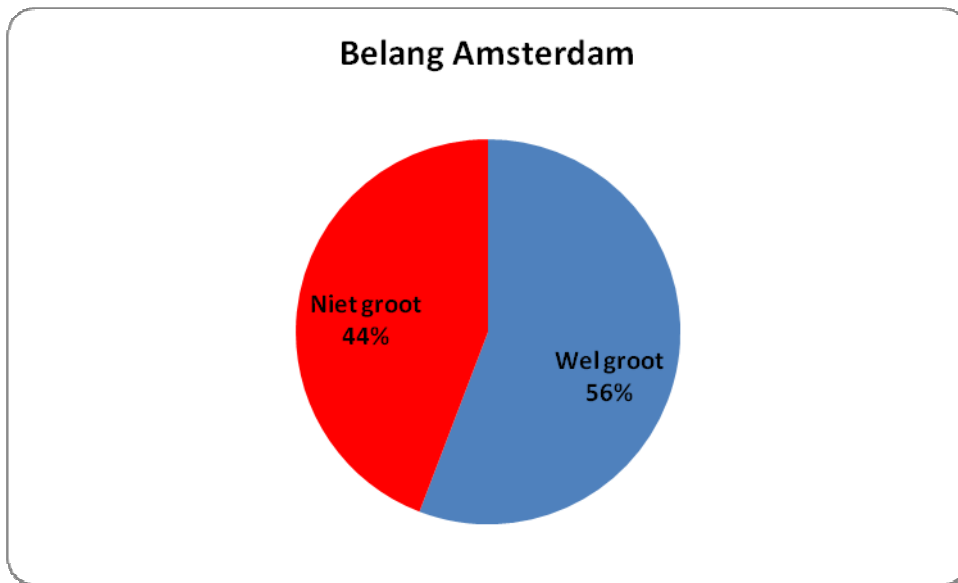
6 B. Schiphol hebben we niet nodig (teveel geluid en last)

In deze peiling zijn de mensen het meest uitgesproken over het belang van Schiphol voor de gemeente. Maar liefst 90% vindt die groot.

Stellingen: 7 A. Amsterdam hebben we nodig

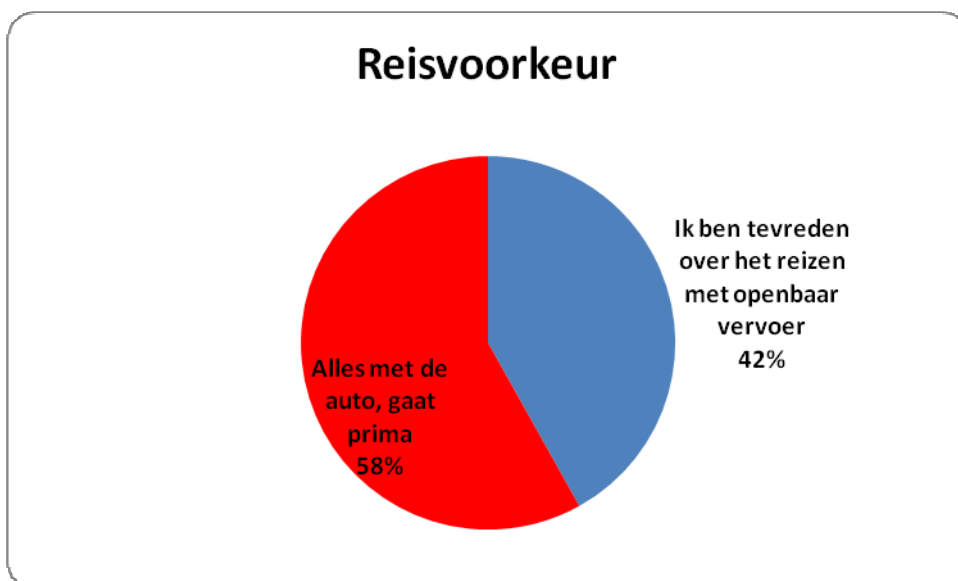
7B. Nee, we opereren meer autonoom of juist met andere regio's

Over het belang van Amsterdam zijn de meningen meer verdeeld. Wat meer respondenten (56%) vinden dat belang groot t.o.v. respondenten die het belang niet groot vinden. De belangrijkste afwijkende score was in Lisserbroek, maar door het kleine aantal reacties is die score te onbetrouwbaar.

Stellingen: 8 A. Ik ben tevreden over het reizen met openbaar vervoer

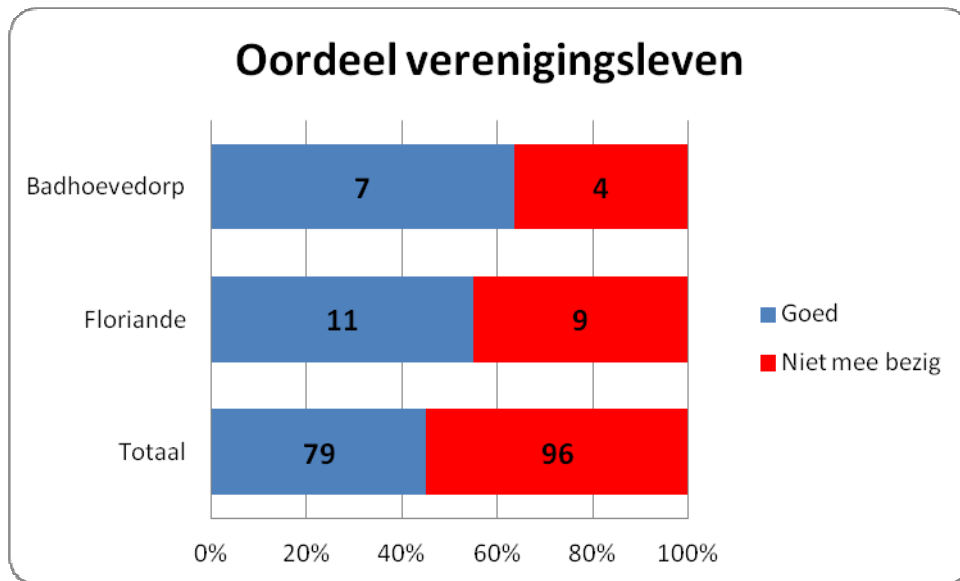
8 B. Alles met de auto, gaat prima

De auto is populairder voor het dagelijks vervoer dan het openbaar vervoer. Tussen de diverse locaties was daar ook weinig verschil tussen.

Stellingen: 9 A. Fijn verenigingsleven

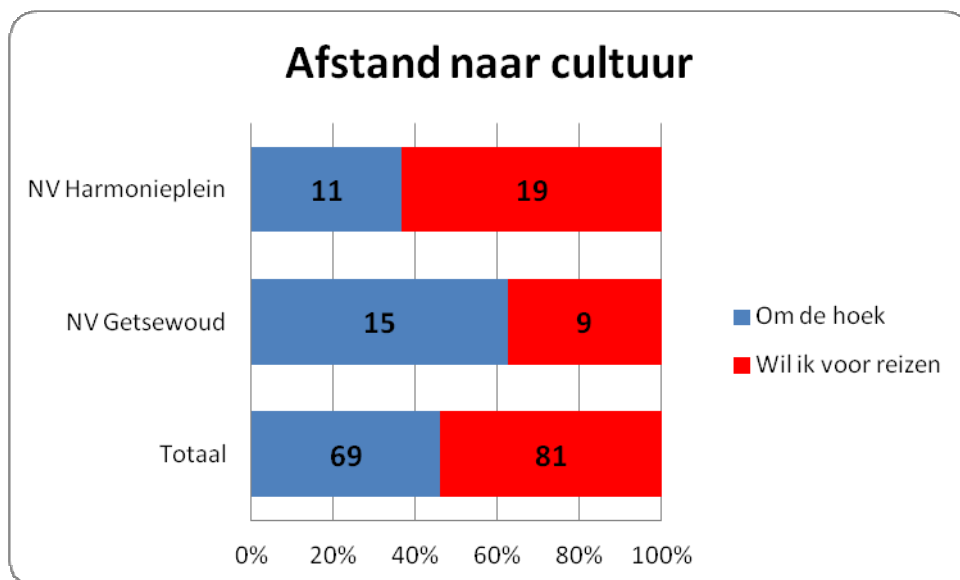
9 B. Ik ben daar niet mee bezig

Voor het verenigingsleven geldt dat iets meer mensen daar weinig aan deelnemen dan mensen die dit als positief beoordelen. Floriande en Badhoevedorp wijken af van dit beeld.

Stellingen: 10 A. Cultuur moet om de hoek liggen

10 B. Ik ben bereid om daarvoor te reizen

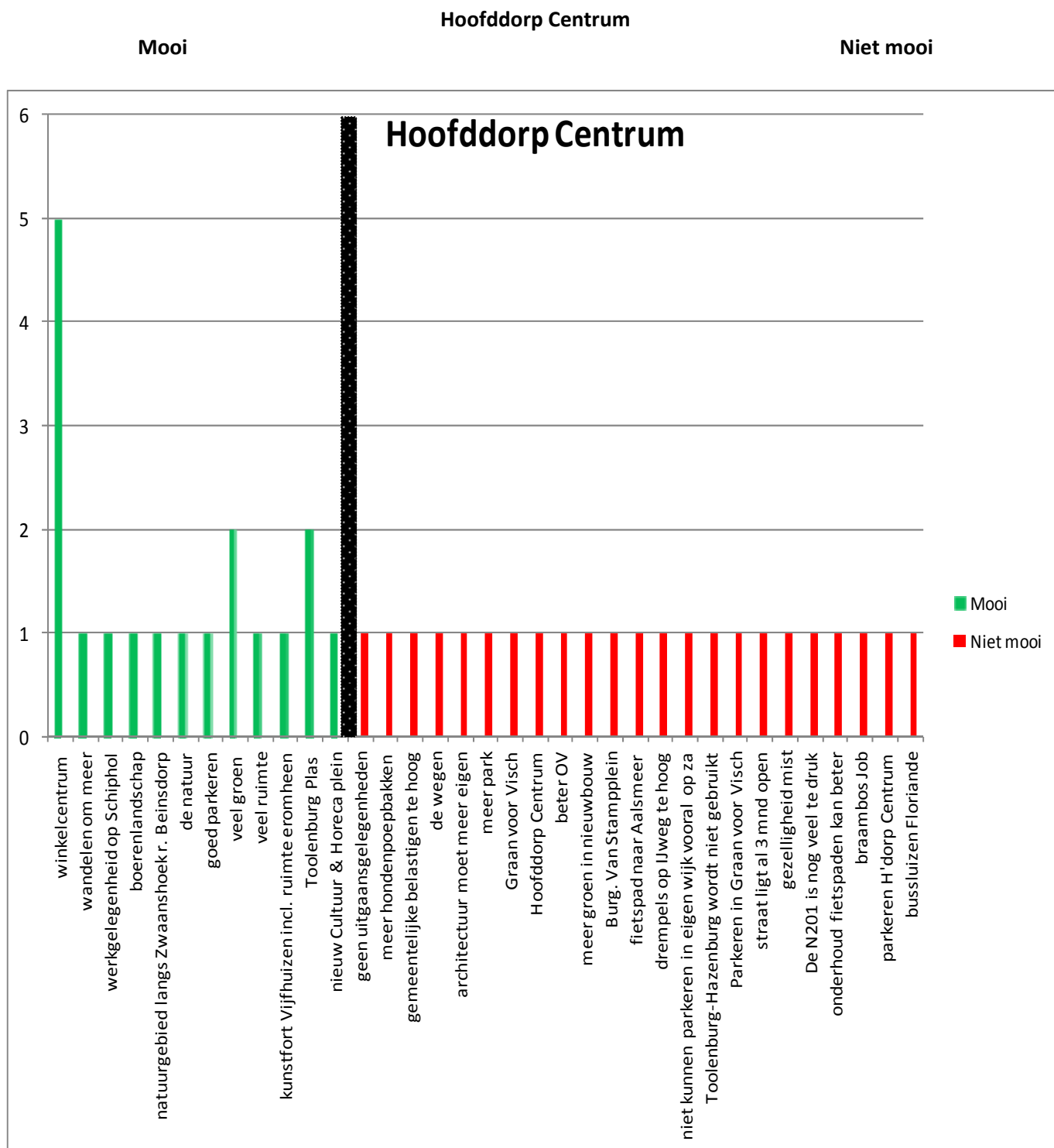

Voor cultuurbezoek vinden de meeste Haarlemmeesters het niet erg om wat verder te reizen, al is het verschil met mensen die cultuur het liefst om de hoek willen hebben niet zo groot. De twee grootste tegenpolen qua uitslag liggen beide in Nieuw Vennep. Bijna 2/3 van de inwoners van Getsewoud wil cultuur graag om de hoek.

Sandwichborden met mooie/ niet mooie plekken

Legenda

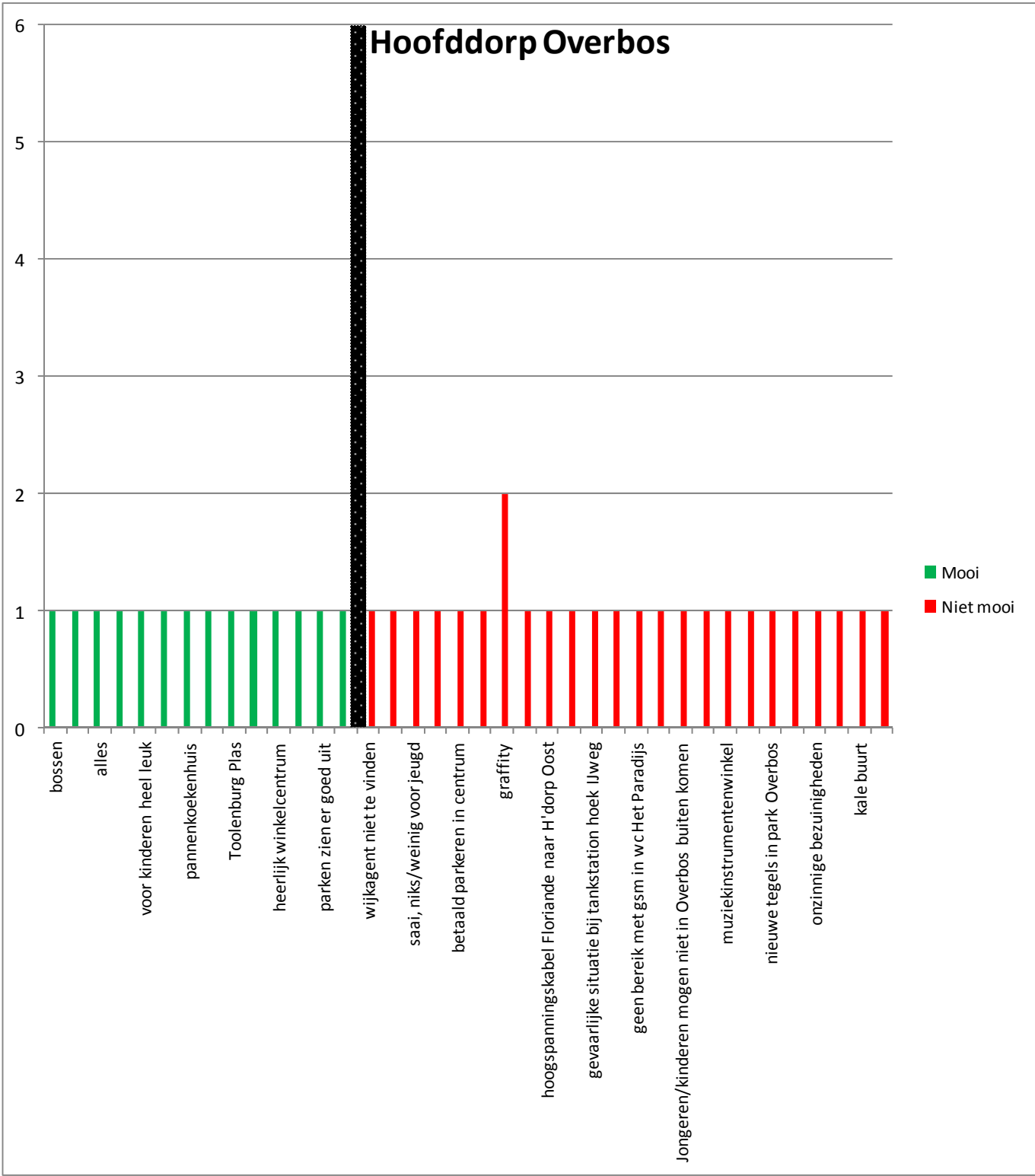
Alle opmerkingen zijn verkregen op locatie door aan passerende mensen te vragen wat zij mooi of niet mooi vinden in de gemeente Haarlemmermeer.

Hoofddorp Overbos

Mooi

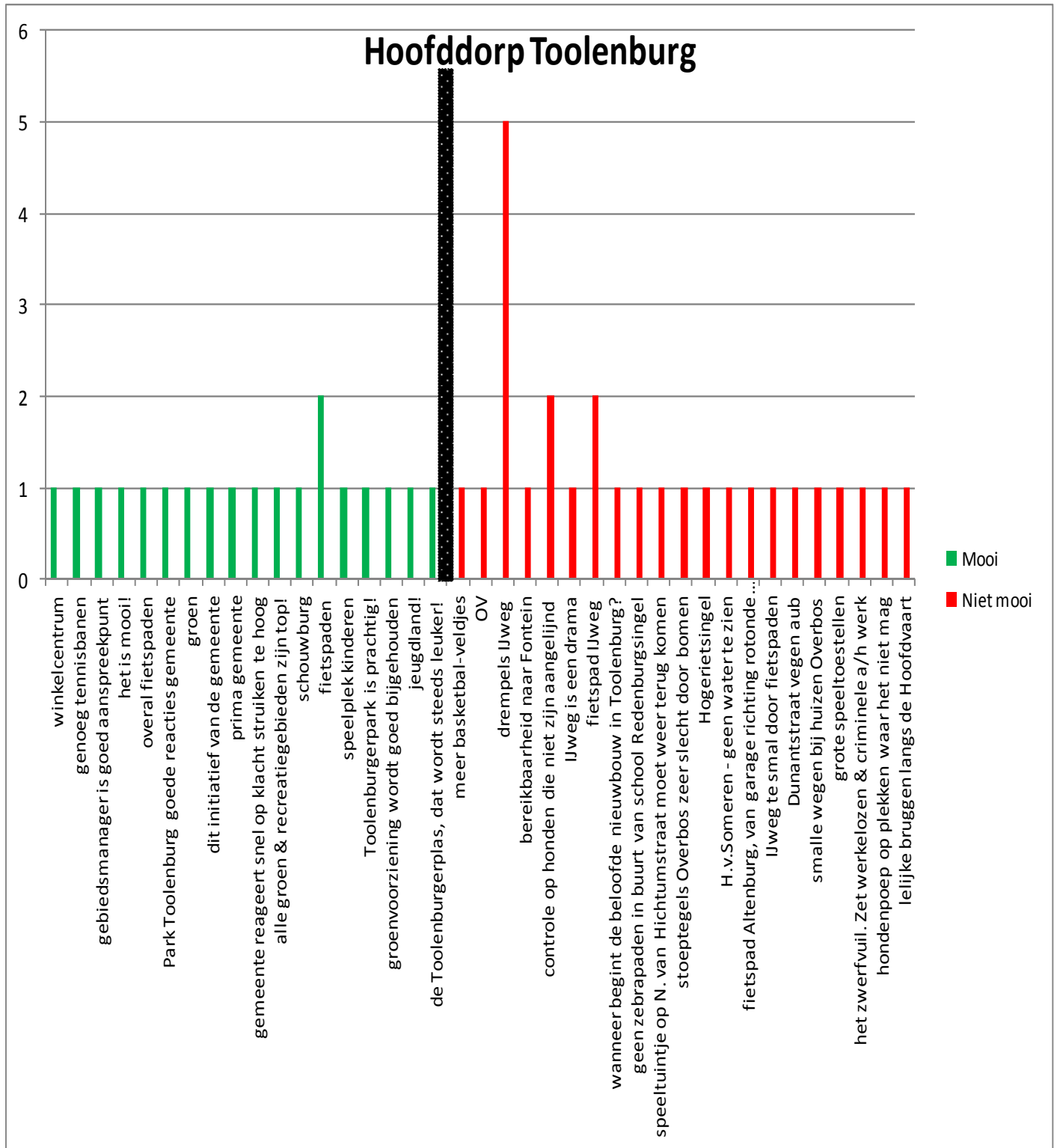
Niet mooi

Hoofddorp Toolenburg

Mooi

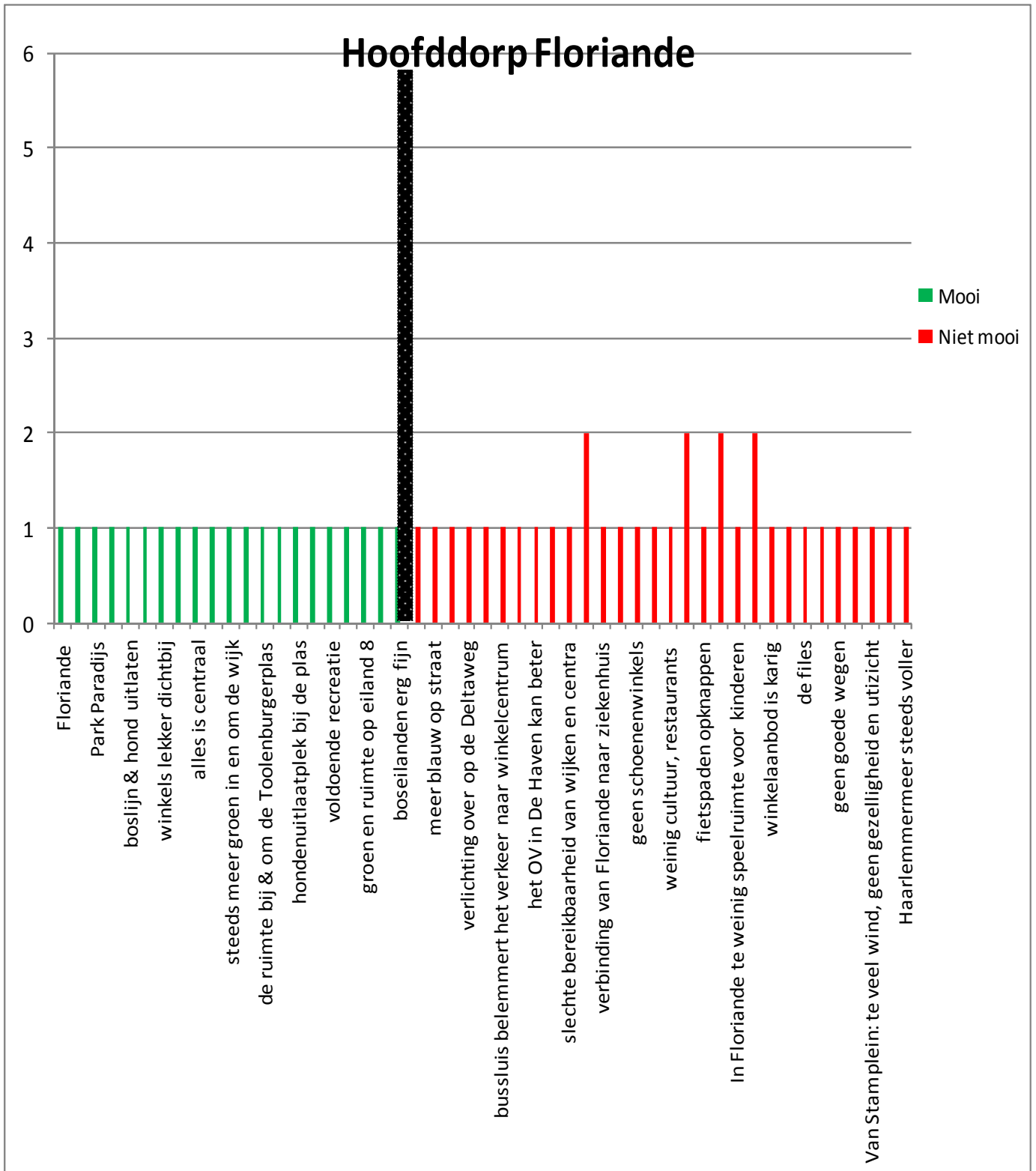
niet mooi

Hoofddorp Floriande

Mooi

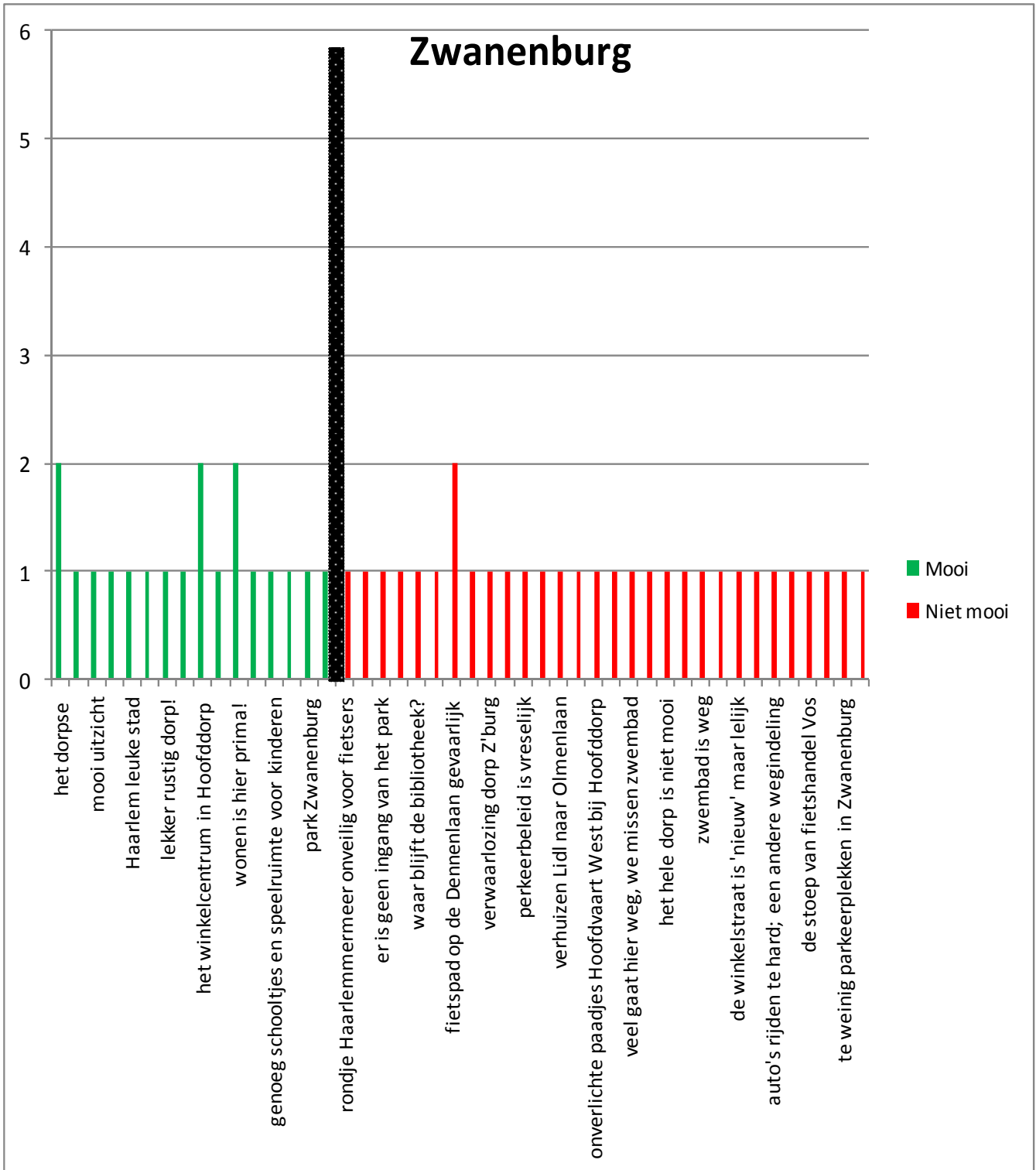
Niet mooi

Zwanenburg

Mooi

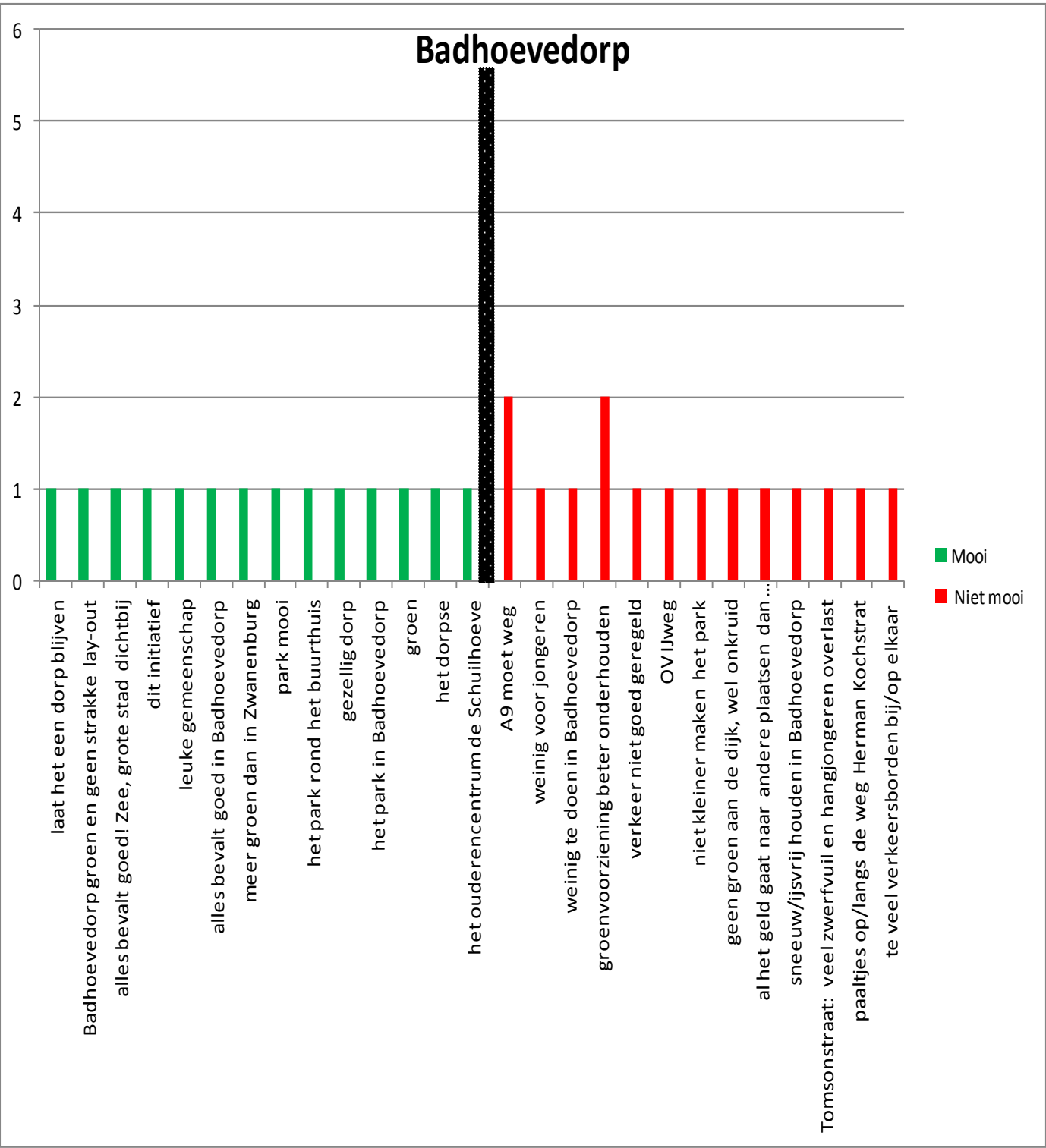
Niet mooi

Badhoevedorp

Mooi

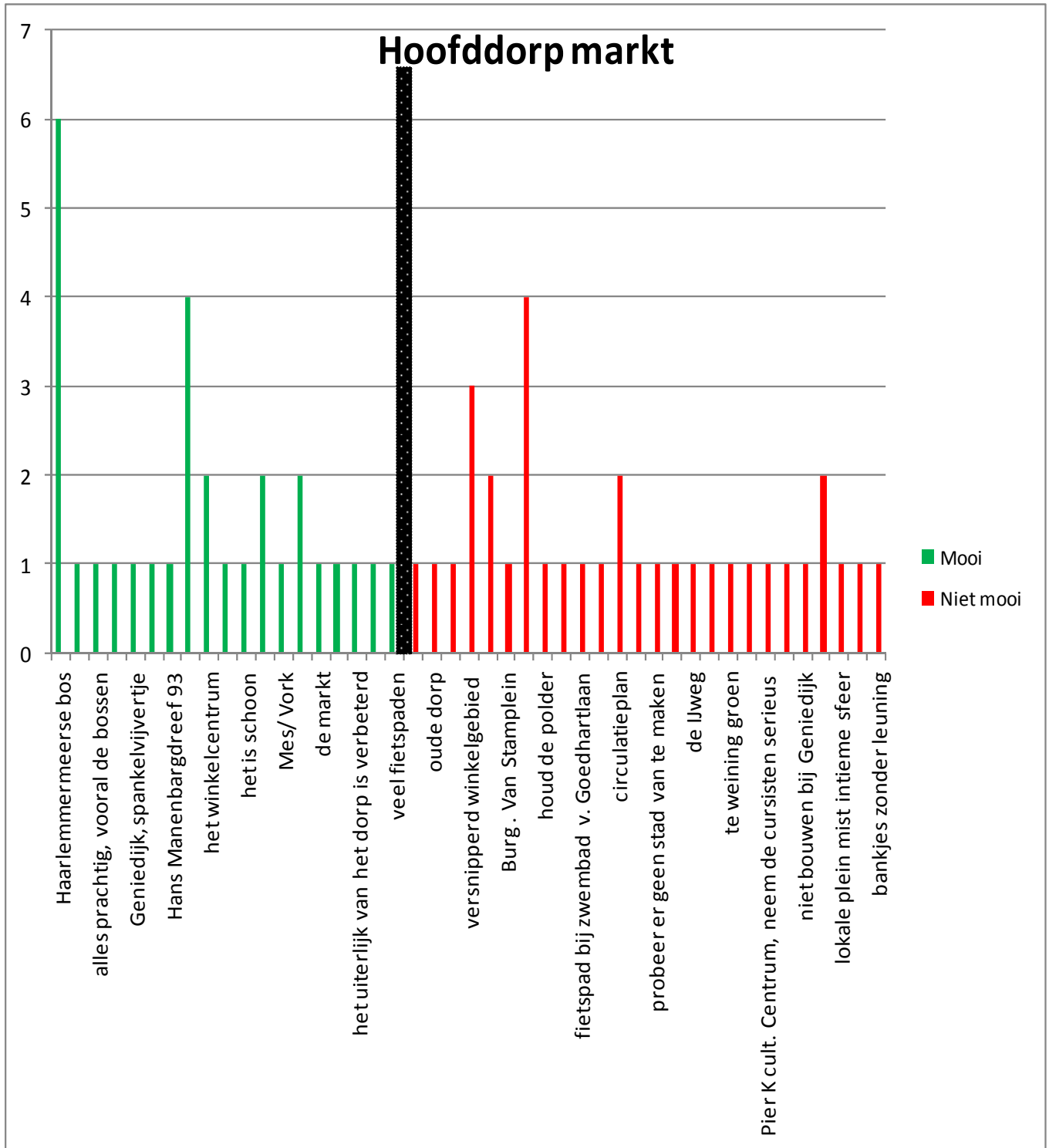
Niet mooi

Hoofddorp markt

Mooi

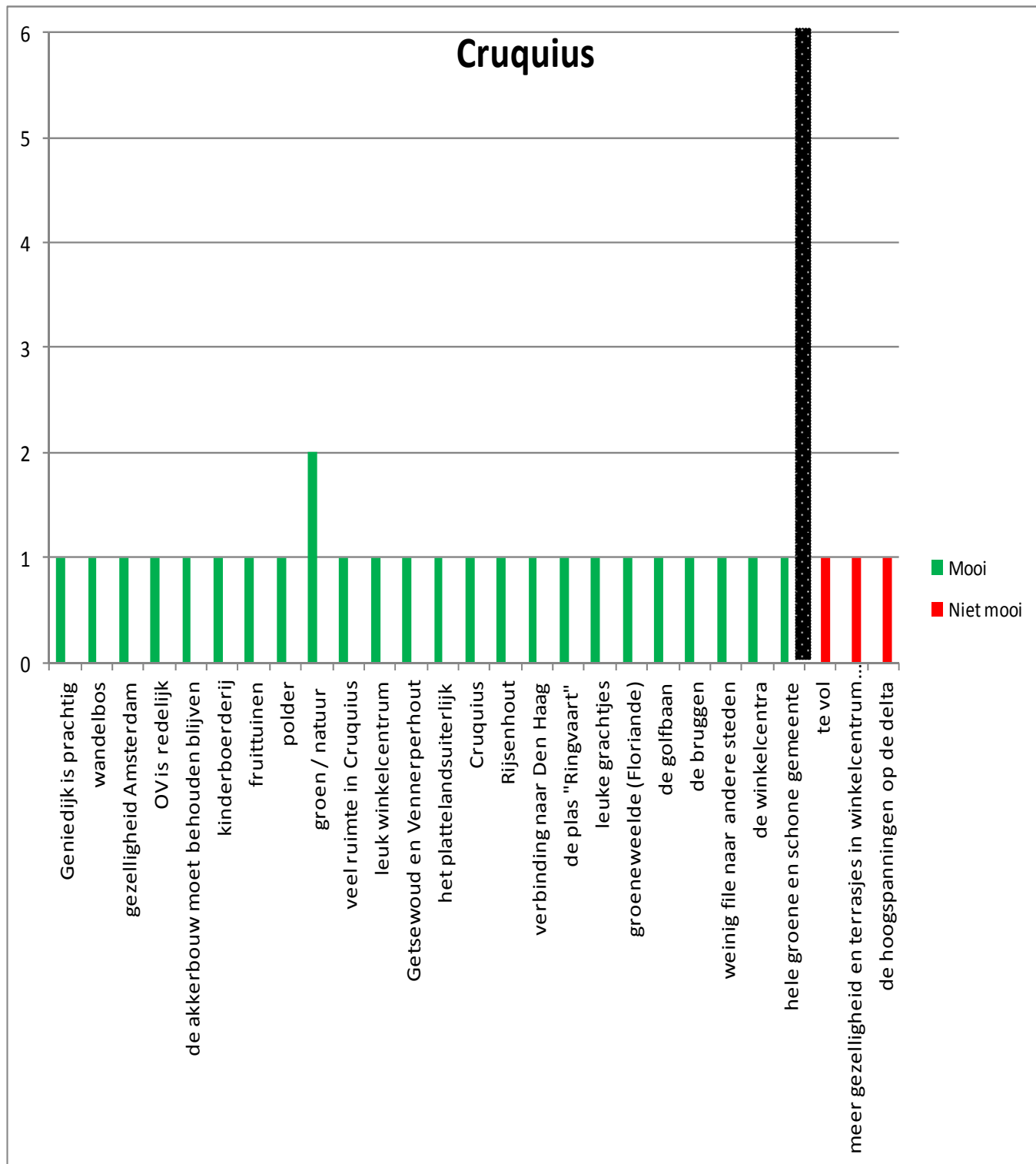
Niet mooi

Cruquius

Mooi

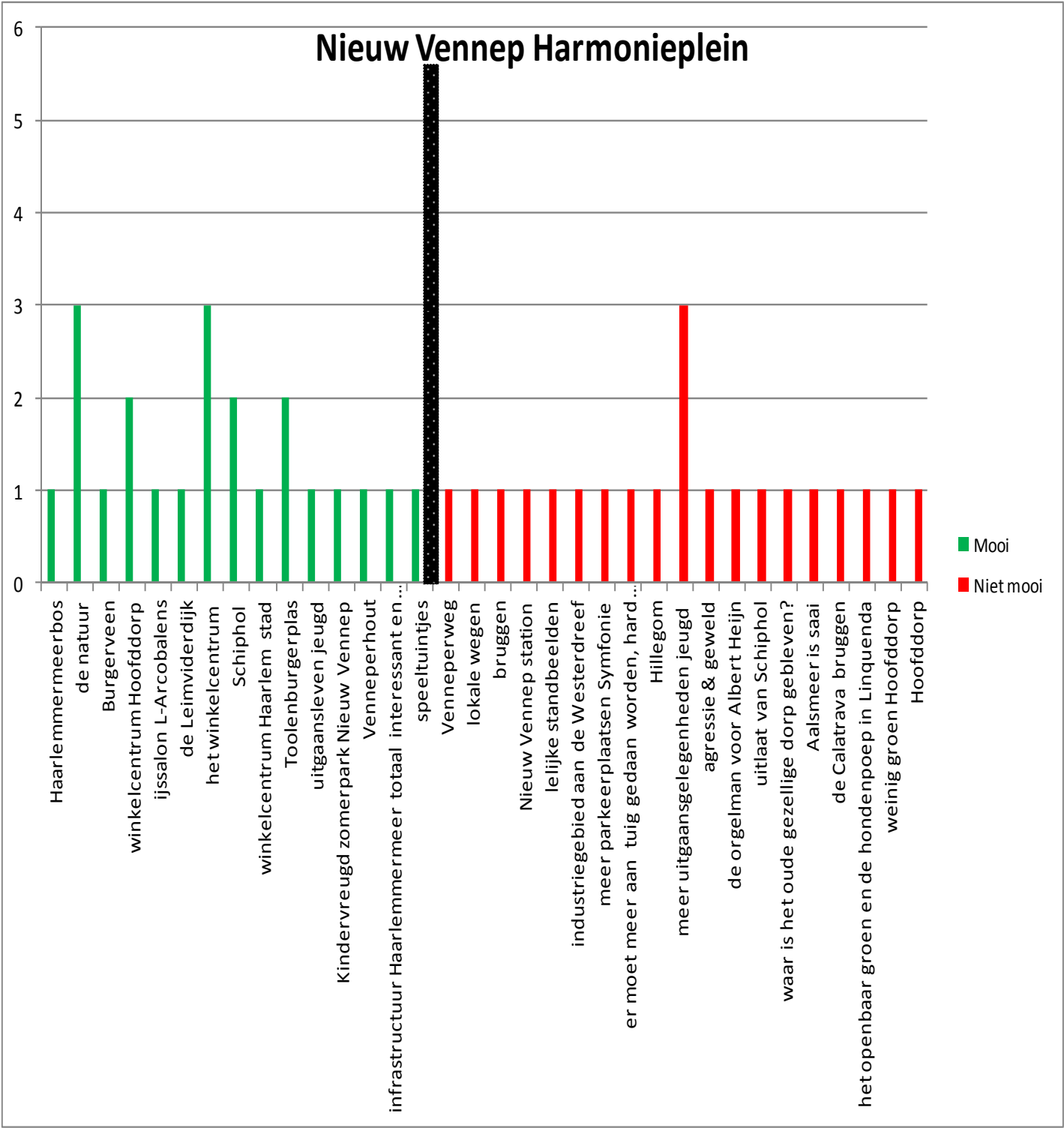
Niet mooi

Nieuw-Vennep Harmonieplein

Mooi

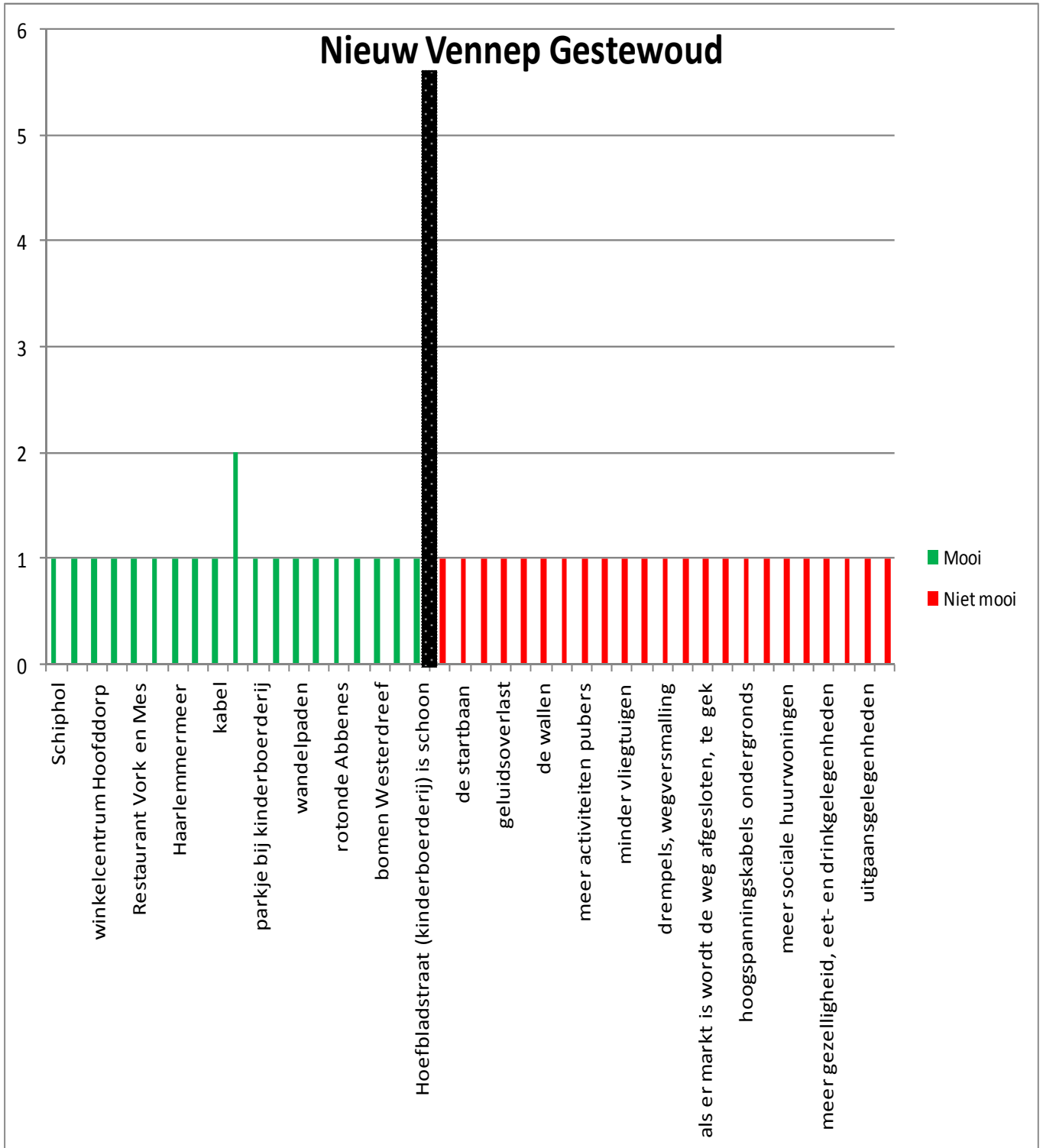
Niet mooi

Nieuw Vennep Gestewoud

Mooi

Niet mooi

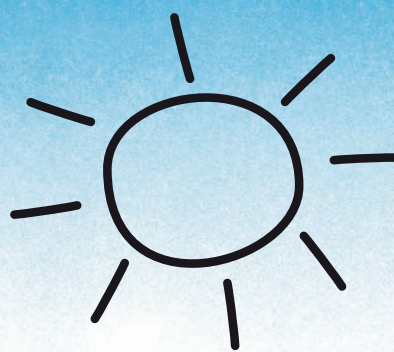

Gehouden op 9 mei 2011

VERSLAG VAN HET WATERCONGRES

Conclusies & aanbevelingen voor de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030

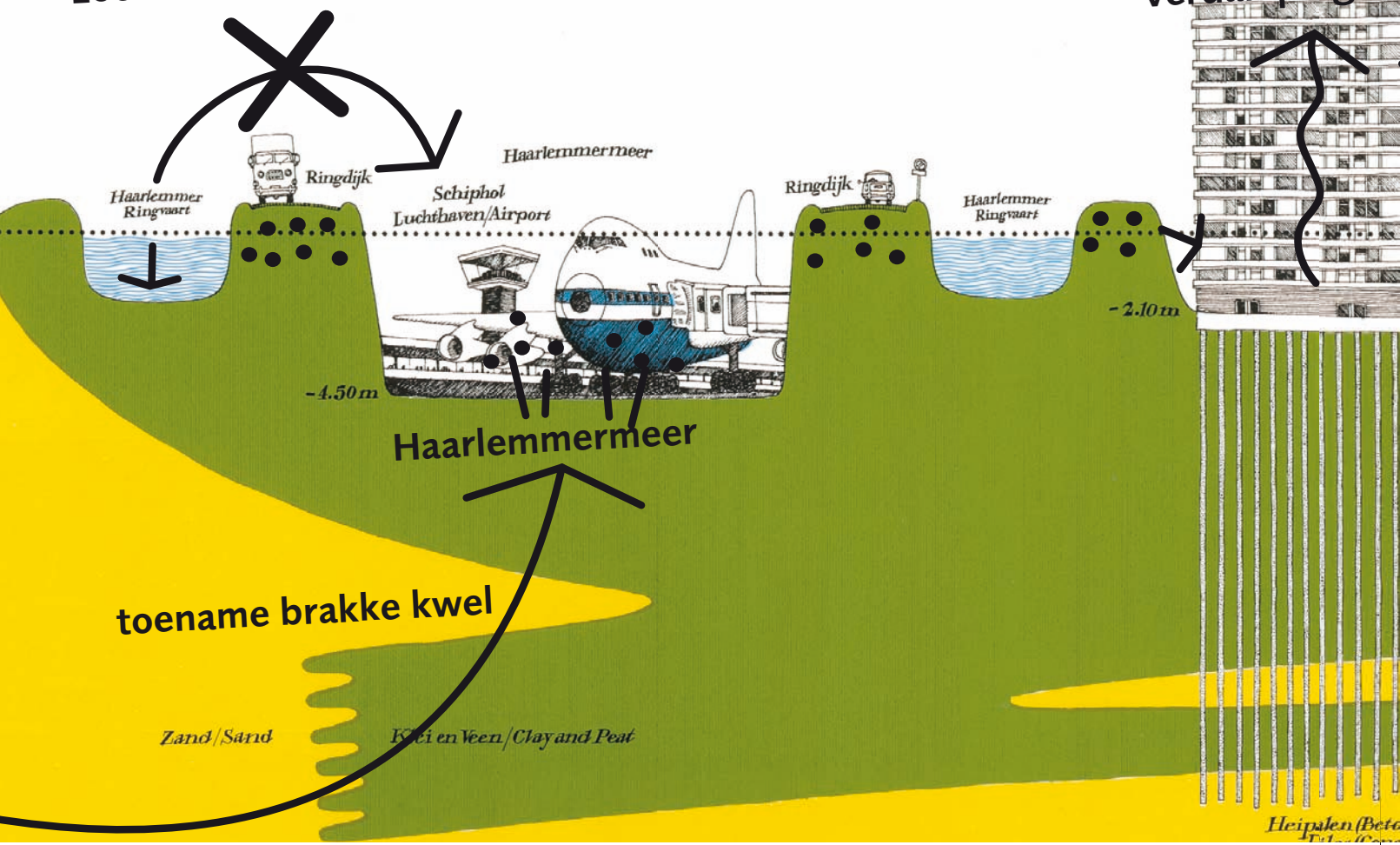
er hoosbuien

meer droogte

zoetwater tekort

verdamping

“De huidige droogte, maar ook de neerslagoverlast van eind augustus 2010, geven aan dat een klimaatbestendig watersysteem urgent is. Het maakt ook duidelijk dat een systeem robuust genoeg moet zijn om zowel tekorten op te kunnen vangen als wateroverlast te voorkomen. Het systeem van de toekomst wordt er niet minder ingewikkeld op. Dit congres is een eerste aanzet om het watersysteem in al haar facetten beter onder de aandacht van de gemeente, haar bestuurders en bewoners te brengen.”

.....
Aad Straathof, bestuurder
Hoogheemraadschap van Rijnland
.....

VERSLAG VAN HET WATERCONGRES

Conclusies & aanbevelingen voor de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030

Begin mei kwamen in totaal Cruquis zo'n zestig deskundigen, betrokkenen en bestuurders bij elkaar om te discussiëren over het watersysteem van de Haarlemmermeerpolder. De dag was georganiseerd door de gemeente Haarlemmermeer in samenwerking met Hoogheemraadschap van Rijnland.

Het doel was het bespreken van de wateropgave en het bijeenbrengen van mogelijke oplossingen, als input voor de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 die momenteel in ontwikkeling is. In de Structuurvisie worden de belangrijke ruimtelijke structuren voor de toekomst vastgelegd.

Op de bijeenkomst is een aantal lezingen gehouden en is in kleinere groepen gewerkt aan deelopgaven. Aan het einde van de dag zijn de resultaten weer bij elkaar gebracht. Dit boekje geeft een beknopt overzicht van de resultaten en aanbevelingen richting de Structuurvisie.

VERSLAG VAN DE DAG

De centrale vraagstelling van de dag was: Hoe bouwen we het huidige doorspoelstelsysteem van de Haarlemmermeer om naar een duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem? Door de verandering van het klimaat is de huidige manier van waterbeheer niet langer houdbaar. Vooral langere periodes van droogte bedreigen de watertoevoer en waterkwaliteit van de polder. De droogte in mei, ten tijde van het watercongres, was exemplarisch voor deze ontwikkeling.

Onder leiding van Jandirk Hoekstra gingen experts, betrokkenen en bestuurders met elkaar in gesprek. Wethouder Michel Bezuijen en bestuurder Aad Straathof openden samen de bijeenkomst. Daarna hielden achtereenvolgens Ruut van Paridon, Joost Delsman en Dirk Sijmons inleidingen waarin dieper op de wateropgave werd ingegaan, maar waarbij ook de kansen voor een toekomstig watersysteem in beeld werden gebracht. In vier werkkamers zijn de deelnemers vervolgens aan de slag gegaan met de wateropgave in relatie tot de thema's 'Landbouw', 'Wonen & werken', 'Natuur & Recreatie' en 'Schiphol'.

Tijdens de pauzes konden deelnemers de tentoonstelling met innovatieve waterplannen bekijken die in het gemeaal was ingericht. De verzamelde plannen leveren ieder op hun eigen manier een bijdrage aan het duurzaam watersysteem van de toekomst.

Aan het einde van de dag werden onder leiding van dagvoorzitter Jandirk Hoekstra de ideeën van de vier werkkamers bij elkaar gebracht. Dit heeft geleid tot een lijst van aanbevelingen voor de aanpak van het water in de Structuurvisie. Daarbij is een aantal interessante proefprojecten in beeld gekomen, die de transformatie van het watersysteem kunnen aan zwengelen. Het is een resultaat waar we mee aan de slag kunnen.

“Het watersysteem in deze polder moet zijn eigen broek gaan ophouden. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. We beseffen terdege dat voor Haarlemmermeer belangrijke bedrijfstakken, zoals de agrarische sector, ingrijpende veranderingen te wachten staan. De verzilting neemt immers onmiskenbaar toe. Daar moet je niet omheen draaien, daar moet je over nadenken, over spreken. Vandaar dit congres, dat we samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland hebben georganiseerd.”

M.J. (Michel) Bezuijen, Wethouder Ruimtelijke Ordening, Mobiliteit en Sport

DE WATEROPGAVE

Centrale vraag: Hoe bouwen we het huidige doorspoelsysteem om naar een duurzaam, zelfvoorzienend wa- tersysteem?

Huidig doorspoelsysteem

Het huidige systeem kan gekarakteriseerd worden als een doorspoelsysteem; in de droge zomerperioden worden grote hoeveelheden zoet water ingelaten, terwijl in de natte winterperioden het overtollig water zo snel mogelijk wordt uitgeslagen. Om er voor te zorgen dat de akkers goed bewerkt kunnen worden, worden de gronden diep ontwaterd. In de natte winterperiodes worden de waterpeilen extra laag gehouden en wordt al het overtollige regenwater afgevoerd en weggepompt naar de Ringvaart. 's Zomers, wanneer het droger wordt, ontstaan er al snel watertekorten en wordt er extra boezemwater uit de Ringvaart ingelaten. Dit boezemwater komt helemaal vanuit de Hollandse IJssel nabij Gouda en stroomt via de boezem van Rijnland en de Ringvaart van de Haarlemmermeer naar de polder. Daar wordt het bij gemaal Leeghwater, in de zuidpunt van de Haarlemmermeer ingelaten, door de hele polder gevoerd en dan weer noordwaarts uitgemalen, samen met het kwelwater dat in de lage droogmakerij naar boven komt.

Brakke kwel

De kwel is een belangrijke factor in de waterhuishouding van de Haarlemmermeer. Door de diepe ligging van de polder wordt grondwater, afkomstig van hoger gelegen gebieden, zoals duinen en plassen, naar de Haarlemmermeerpolder gedrukt. Het grondwater komt via diepe zoutlagen

in de bodem als brak (licht zout) en voedselrijk water naar boven. Dat zout zit in de van oorsprong zilte kleigronden onder de polder. Naar verwachting neemt het zoutgehalte in het kwelwater de komende 50 jaar nog toe met 25% (interne verzilting). Het zoutgehalte in het water geeft schade aan de landbouw. Daarbij zorgt het voor een slechte waterkwaliteit, zowel in chemische samenstelling als in ecologische kwaliteit. Om verzilting tegen te gaan, wordt de polder in de zomerperioden doorgespoeld met zoet boezemwater. Hiermee verdwijnt het zout met het voedselrijke landbouwwater uit de polder. Het zoute water vervuult echter weer andere gebieden.

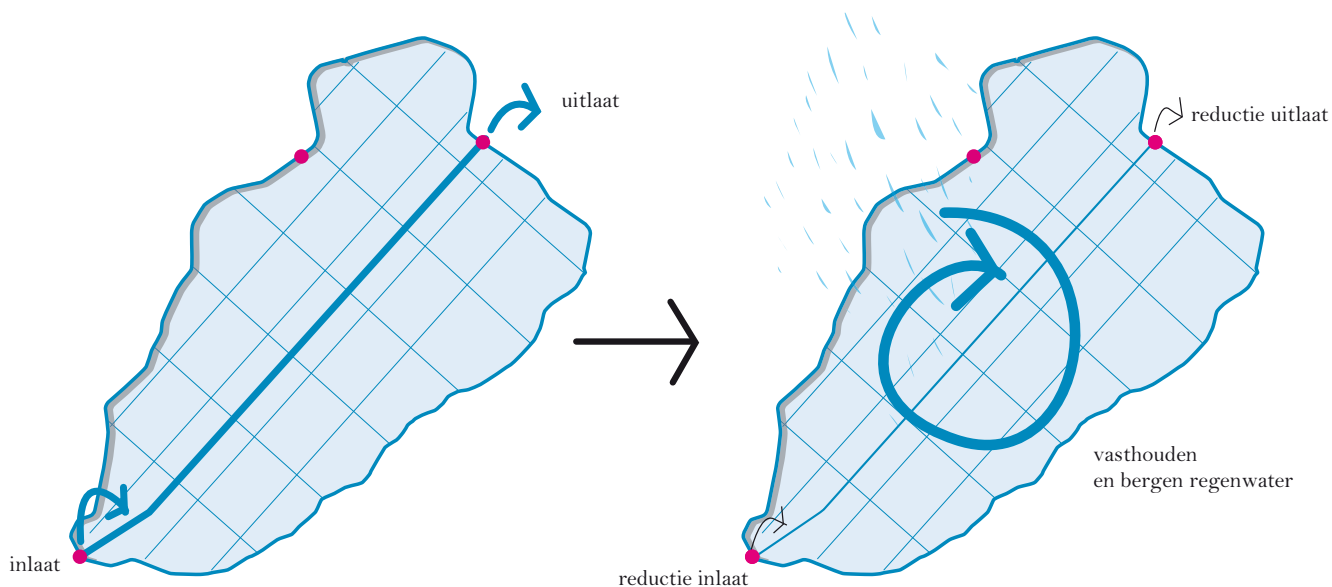
De Haarlemmermeerpolder is, mede door het doorspoelen, een groot verbruiker van zoet water. Jaarlijks wordt er 20 tot 40 miljoen m³ boezemwater ingelaten, afhankelijk van de droogte van het zomerseizoen. De helft van dit water is voor het aanvullen van de gewenste landbouwpeilen, de andere helft voor het wegspoelen van het brakke kwelwater. Deze benodigde hoeveelheden water zijn in het regionale boezemsysteem niet altijd voorhanden. De klimaatverandering en de interne verzilting van de polder maken het urgent om deze problemen aan te pakken. Het brakke water geeft schade aan landbouwgewassen, kroos, algen, etc.

Klimaatverandering

De verandering van het klimaat zet het huidige doorspoelsysteem extra onder druk. Daarnaast veranderen door verstedelijking van de polder de waterbehoefte en de mogelijkheden voor waterbeheer. Het moet dus anders, we moeten zuiniger omgaan met het aanwezige zoete water. Het watersysteem van de Haarlemmermeer moet duurzaam en meer zelfvoorzienend worden. Dit vertaalt zich in drie opgaven: voorkomen van watertekorten, verbeteren van de waterkwaliteit en het voorkomen van wateroverlast.

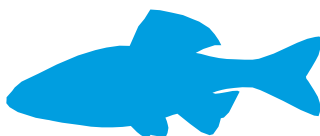
Kansen duurzaam watersysteem

Naast de drie wateropgaven zijn er mogelijkheden tot het benutten van synergiekansen met andere functies zoals energie- en grondstofwinning. Afvalwater is een potentiële grondstoffenstroom die geld kan opleveren. Een uitgangspunt dat ook in de waterketen kan worden toegepast. Ook in de agrarische sector kun je van een probleem een kans maken, nu is bijvoorbeeld onderzocht hoe de zilte wellen in het zuiden van de Haarlemmermeer economisch uitgenut kunnen worden. Ook liggen er ruimtelijke kansen. Water heeft altijd een grote aantrekkingskracht op mensen, maar dan moet het wel zichtbaar en beleefbaar zijn. Er zijn bijvoorbeeld mogelijkheden voor waterwonen en recreatie op en aan het water.

Van een doorspoelsysteem...

naar een zelfvoorzienend, duurzaam watersysteem

VOORKOMEN VAN WATERTEKORTEN

De belangrijkste wateropgave is het vinden van een duurzame oplossing voor het steeds schaarser worden van zoetwater in de regio. De klimaatveranderingen zetten het huidige doorspoelsysteem onder druk. Het zal steeds vaker voorkomen dat er onvoldoende zoet water beschikbaar is om de Haarlemmermeerpolder van schoon water te voorzien. De polder moet 'zijn eigen broek moet gaan ophouden', dat betekent dat er ruimte moet worden gevonden om water vast te houden voor droge periodes.

VERBETEREN VAN WATERKWALITEIT

De kwaliteit van het oppervlaktewater in de Haarlemmermeerpolder is matig tot slecht, het is zeer voedselrijk en verbrakt door de zoute kwel die hier door diepe bodemlagen naar boven komt. De verwachting is dat de komende 50 jaar het zoutgehalte van het kwelwater met zo'n 25% zal toenemen. Dit heeft negatieve effecten voor de kwaliteit én bruikbaarheid van het oppervlaktewater. De inzet is de ontwikkeling van een duurzaam, schoon watersysteem, dat als basis kan dienen voor landbouw, natuur, recreatie en aantrekkelijke woon-werkmilieus.

VOORKOMEN VAN WATEROVERLAST

De derde wateropgave is het voorkomen van wateroverlast. De opgave is om in en nabij het stedelijk gebied meer ruimte te creëren om hevige regenbuien op te vangen. Daarnaast is er de ambitie om peilvakken samen te voegen, zodat er een groter, robuuster watersysteem ontstaat, dat beter opgewassen is om in tijden van extreme neerslag water te kunnen bergen.

DE COMPLEXITEIT VAN DE MEERBODEM

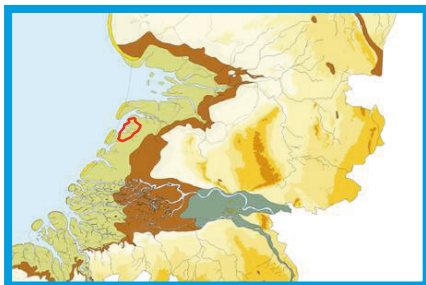
Ontstaansgeschiedenis

Het orthogonale systeem van waterlopen in de Haarlemmermeer lijkt op het eerste gezicht heel eenvoudig, maar niets in minder waar. Het watersysteem van polder is een van de meest complexe systemen van Nederland. Dit is terug te voeren op de ontstaansgeschiedenis van het gebied.

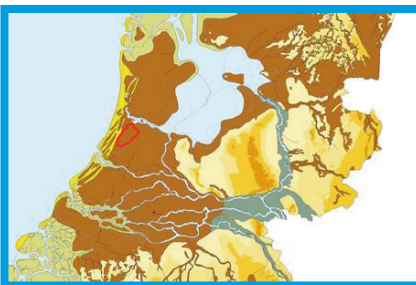
Laag over laag heeft het zich in duizenden jaren gevormd. Ooit was het een winterse riviervlakte, waarna de zee het gebied heeft overspoeld en uiteindelijk – nadat de zee zich terugtrok – werd het een drassig laagveengebied. Pas in de 15e eeuw ontstond het 'Haarlemmermeer' door het samengroeien van drie laagveenmeren. In 1852 werd het meer drooggemalen en kreeg het zijn huidige aanzien.

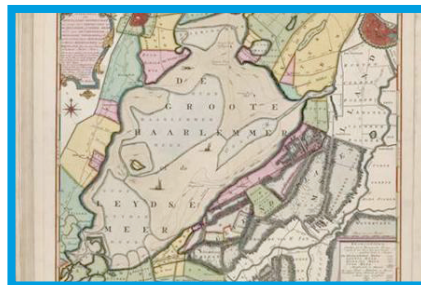
In de IJstijd staat de zee zo'n 60 meter lager. Woeste rivieren en gure wind voeren een dik zandpakket aan. Dit zandpakket ligt onder heel Nederland.

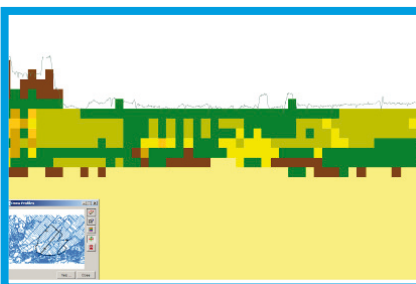
Na de IJstijd warmt het flink op en stijgt de zeespiegel. Achter strandwallen wordt 'basisveen' afgezet. De zeespiegel stijgt verder en via doorbraken komt er zeeklei en zand in geulen. Het zeewater wordt zout grondwater.

De zeespiegel stijgt nog meer en er wordt een duinenrij gevormd. Achter de duinen ontstaat een dik veenpakket op de zeeklei. Zoet water zakt de grond in, bovenop het zoute grondwater.

Dit veen is kwetsbaar en wordt weggeslagen. Zo ontstaan drie plassen en later aan één groeien tot de Haarlemmermeer. Het meer wordt in 1852 drooggemalen.

In het huidige bodemprofiel is de ontstaansgeschiedenis terug te zien: op het zand (geel) ligt basisveen (bruin), en hierop oude zeeklei/zavel (groen). Buiten de polder is de jongere veenlaag bovenop de klei zichtbaar.

Huidige situatie

Door de droogmaking van de Haarlemmermeer is de stroming van het grondwater in de regio sterk veranderd. Het grondwater stroomt niet langer weg naar de lager in het landschap liggende riviertjes, maar het stroomt via de bodem naar de Haarlemmermeer toe: dat is immers het laagste punt in de omgeving. Het brakke grondwater, dat ontstond in de periode dat de zee het gebied overspoelde, stroomt daarom langzaam omhoog, en treedt uit in de Haarlemmermeer. Het zorgt daar voor problemen met de waterkwaliteit van het oppervlaktewater.

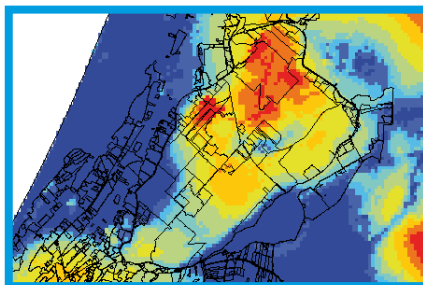
Om de sloten toch zoet te houden, wordt er 's zomers veel water ingelaten in de Haarlemmermeer. Zoveel, dat de Haarlemmermeer de grootste watervrager is in de wijde omtrek. Zoet water is echter schaars, wat in 2003 voor het eerst tot grote problemen leidde. Wetenschappers voorspellen dat een situatie als 2003 over 50 jaar gemiddeld eens in de twee jaar voorkomt.

De grondwaterstroming naar de Haarlemmermeer oefent daarnaast een grote druk uit op de bovenliggende kleibodem. Soms kan de bodem de druk niet meer weerstaan en barst open. Graafwerkzaamheden in de Haarlemmermeer zijn daarom geen sinecure. Ook is op een flink aantal plaatsen 'wellen' ontstaan: openingen in de kleibodem waar brak grondwater met grote snelheid naar boven komt.

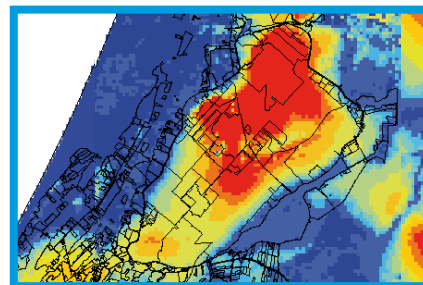
In de toekomst meer problemen

De klimaatverandering zet de situatie in de Haarlemmermeer onder druk. Daarbij zet de interne verzilting van de polder door. Voor deze opgaven zijn geen eenvoudige oplossingen. De omvorming naar een duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem vereist veel kennis van de werking van het Haarlemmermeerse systeem: de omvorming vraagt heel specifieke oplossingen.

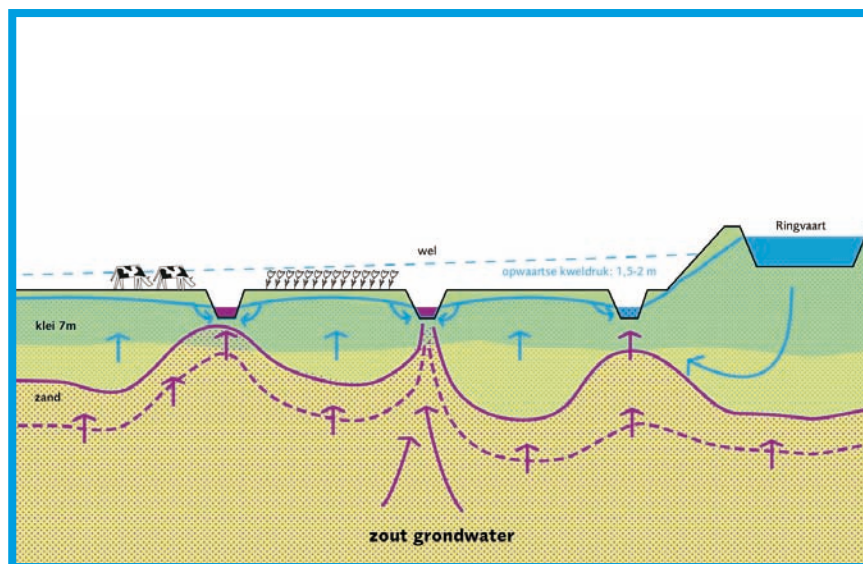
.....
Joost Delsman is sinds 2003 hydroloog bij onderzoeksinstituut Deltares. Daarnaast doet hij promotieonderzoek aan de VU Amsterdam: 'adaptatie aan droogte en verzilting'
.....

Het huidige chloridegehalte in de bodem. De hoogste concentraties zijn rood op de kaart.

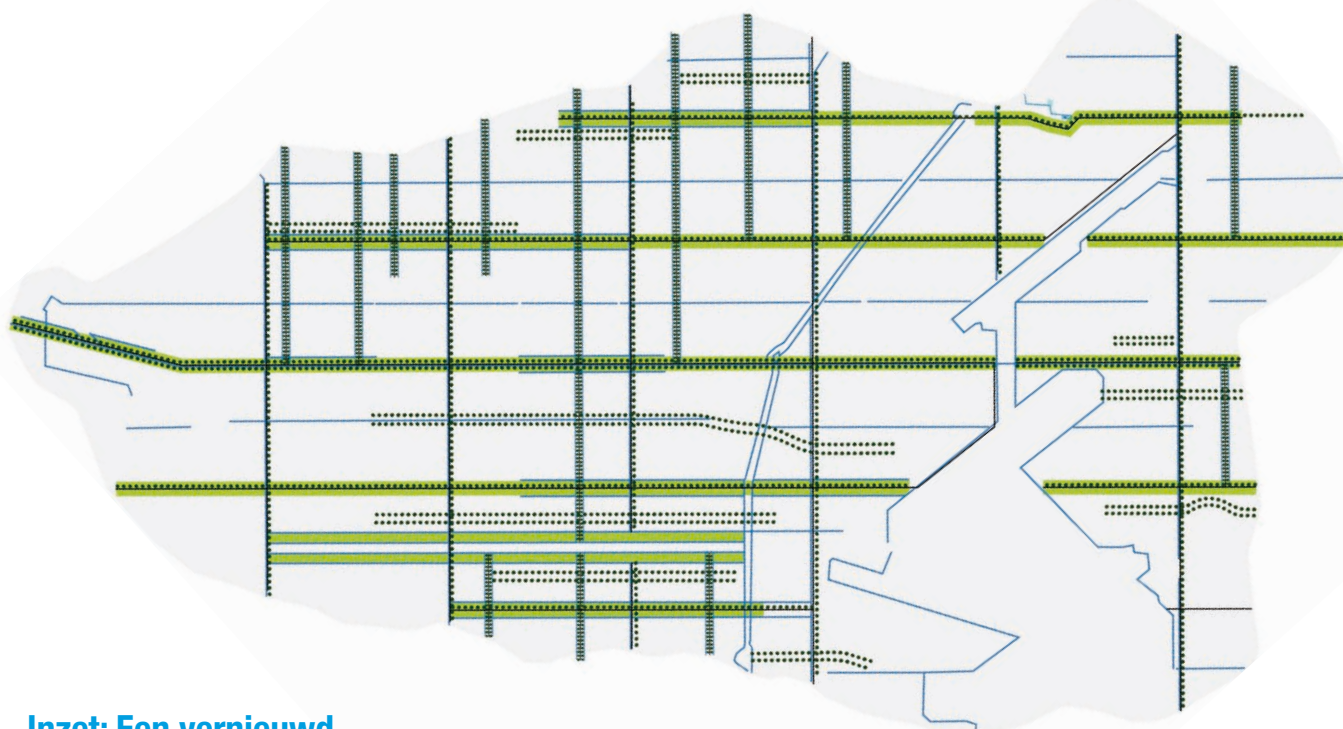
In 2100 komt meer zilt water omhoog. De rode vlek breidt zich uit. Er is steeds meer zoet water nodig om de waterkwaliteit te waarborgen.

Toename zoute kwel. De grens van het zoute grondwater komt steeds hoger te liggen, waarmee het een steeds grotere invloed krijgt op het oppervlakte water.

Op en nabij plekken waar de bodem is verstoord ontstaan regelmatig wellen en opbastingen van brak water. Dit gebeurde bijvoorbeeld bij de bouw van Getsewoud.

**Inzet: Een vernieuwd
polderraamwerk regisseert
de ruimtelijke ontwikkeling
van de polder**

**Voorbeeld van meervoudige
betekenis van water**

Lezing Dirk Sijmons

TWEEDE OPLEVERING VAN DE DROOGMAKERIJ

Water is de blauwe draad door de geschiedenis van de Haarlemmermeer. Een korte chronologie kan ons daarvan overtuigen. De geschiedenis gaat verder terug, maar we beginnen bij het imperialisme waarmee het Oude Haarlemmermeer eerst het Spieringmeer en daarna het Oude Leidsche Meer opslokte. Een combinatie van ontvening en afslag zorgde voor deze spectaculaire uitbreiding, waarbij er steeds meer veen afsloeg en het water uiteindelijk bijna van Leiden tot Amsterdam reikte. Haarlemmermeer groeide uit tot een echte waterwolf. Rond 1840 werd besloten de Meer droog te malen. In 1849 was de ringvaart gereed en maalden drie reusachtige stoomgemalen tot 1852 de polder leeg.

Ook in de geschiedenis van de droogmakerij speelt water een hoofdrol. De diepe droogmakerij wordt plaatselijk geteisterd door brakke kwel, waardoor er veel water nodig is om hem voor de landbouw geschikt te houden. Daarnaast wordt de structuur in de hoofdrichtingen in hoge mate bepaald door de vaarten, watergangen en ontwateringsloten. De wegontsluiting conformeert en verbindt zich met de waterstructuur. Ongeveer een eeuw na de oplevering van de polder begon de Haarlemmermeer aan zijn tweede leven. Hoofddorp groeide uit, Schiphol werd na de Tweede Wereldoorlog uitgebouwd tot een grote internationale luchthaven, nationale weg en treinverbindingen gingen de polder doorsnijden en hier en daar veranderde ook het agrarische karakter van akkerbouw naar glastuinbouw. Met zijn enorme omvang van 17.000 hectare en zijn mooie vlakligging bood de Haarlemmermeer de expansieruimte voor de zich ontwikkelende Metropoolregio Amsterdam.

Soms laten deze functies zich weinig gelegen liggen aan de waterstructuur en lijkt het wel of ze er overheen gestempeld zijn. Toch blijkt het polderraster nog een tamelijk groot regisserend vermogen te hebben. De A4 en het treintracé zijn indertijd, om kostenverhogende fragmentatie van landbouwbedrijven te voorkomen, parallel aan de vaarten uitgelegd. Op

die manier is de fragiele negentiende eeuwse uitleg indirect in hoge mate richtinggevend geweest voor deze twintigste eeuwse toevoegingen.

Plannen maken in de Haarlemmermeer is wellicht altijd een kwestie van de eigen positie bepalen ten opzichte van de droogmakerij. Is het polderverhaal nog krachtig genoeg om ook voor een volgende generatie ingrepen aanknopingspunten te bieden?

Nu om allerlei redenen weer nagedacht wordt over de waterhuishouding en de waterstructuur van de Haarlemmermeerpolder is het een poging waard om 'water' opnieuw regisserend te laten zijn en de oude structuur te ondersteunen en te versterken. Omdat de polder indertijd tamelijk minimaal is uitgevoerd zou je deze exercitie ook de tweede oplevering van de Haarlemmermeer kunnen noemen.

Dirk Sijmons

Directeur H+N+S Landschapsarchitecten en voormalig rijksadviseur voor het landschap. Daarbij is hij hoogleraar Landschapsarchitectuur aan de TU Delft.

Een louter functionele oplossing kan. Door het nieuwe raam kan je kijken. Maar is dit wat je wilt?

OVERZICHT INNOVATIEVE WATERPLANNEN

Structuurvisie Haarlemmermeer 2030

WESTFLANK

Integraal plan voor de ontwikkeling van een groot woonrecreatieland-schap met 10.000 woningen, 900 ha groen en een duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem. Alle ontwikkelingen - watererven in de linten, de buurderij, het bos en de grote plas - dragen bij aan het watersysteem én de kwaliteit en identiteit van het gebied.

TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Min of meer zelfvoorzienend watersysteem voor het hele projectgebied
TOEGESBAARHEID 2 miljoen m3 waterberging (bijna 1 x 7 Jaar)
De verschillende maatregelen zijn ook op andere plekken toepasbaar, afhankelijk van de ondergrond en nabijliggende ontwikkelingen
ON HOUD Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
STATUS Ontwikkeld en in uitvoering
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Integraal gebiedsontwikkeling
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Min of meer zelfvoorzienend watersysteem voor het hele projectgebied
2 miljoen m3 waterberging (bijna 1 x 7 Jaar)
De verschillende maatregelen zijn ook op andere plekken toepasbaar, afhankelijk van de ondergrond en nabijliggende ontwikkelingen

Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

WATERPEILVOLGENDE LANDBOUW IN DE BUURDERIJ

Initiatief van samenwerkende boeren en bedrijven om een groot gebied in de rand van Nieuw Venne te ontwikkelen tot een nieuw type plattelandsbedrijf, 'een boerderij met buren', dat zorg draagt voor een duurzaam beheer van het buitengebied en nieuwe verbindingen tussen landbouw en maatschappij legt. De basis wordt gevormd door een 'waterpeilvolgende landbouw'. De Buurderij is een proeftuin voor de mogelijke introductie van flexibel peilbeheer in Park21 en andere landbouwgebieden.

TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Regulerend zelfvoorzienend watersysteem
TOEGESBAARHEID Park21, andere landbouwgebieden (buiten de polderboezem)
STATUS In ontwikkeling
ON HOUD Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
STATUS Ontwikkeld en in uitvoering
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Lokaal initiatief voor gebiedsontwikkeling
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Regulerend zelfvoorzienend watersysteem
Park21, andere landbouwgebieden (buiten de polderboezem)
In ontwikkeling
Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

SLIMMER DOORPOELEN IN LANDBOUWGEBIEDEN

Vanuit de Ringvaart wordt op dit moment vanuit 74 punten water ingelaten. De kleine inlaten worden individueel door boeren geleid. Niemand weet om hoeveel water dit precies gaat. Delsman onderzoekt in de Zuidpunt van de Haarlemmermeer de werking én of dit effectiever kan.

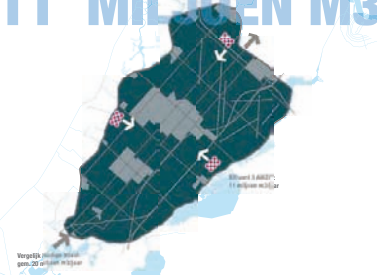
TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Reduceren wateroverlast
TOEGESBAARHEID In onderzoek
STATUS In onderzoek
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Waterbeheer
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Reduceren wateroverlast
In onderzoek
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

HERGEBRUIK AFVALWATER AWZI'S

Het effluent van de afvalwaterzuiveringen (AWZI's) gaat nu ongebruikt de polder uit. Is het niet mogelijk dit water na te zuiveren en als gietwater voor de kassen of als zoet watervoorziening te gebruiken? In de studie Delft Blue Water wordt dit nu voor Delfland onderzocht.

11 MILJOEN M3

TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Hergebruik 11 miljoen m3 afvalwater (indirect Schiphol)
TOEGESBAARHEID Toepasbaar voor de 4 AWZI's in Haarlemmermeer, IJmuiden, Castricum, Zwanenburg en Schiphol
STATUS In onderzoek voor Delfland
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Technische innovatie
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Hergebruik 11 miljoen m3 afvalwater (indirect Schiphol)
Toepasbaar voor de 4 AWZI's in Haarlemmermeer, IJmuiden, Castricum, Zwanenburg en Schiphol
In onderzoek voor Delfland
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

OPGELEGDE PLAS

Een van de voorgestelde watermaatregelen uit de Westflank is een aanleg van een opgelegde plas voor de berging van grote hoeveelheden schoon regenwater. De plas wordt 'gevuld' door de 6.000 woningen die op en aan de plas worden gebouwd. Door de goede waterkwaliteit kan een onderscheidend woonmilieu ontstaan met veel kansen voor natuur en recreatie.

TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Regulerend zelfvoorzienend watersysteem
TOEGESBAARHEID Park21, andere landbouwgebieden (buiten de polderboezem)
STATUS In ontwikkeling
ON HOUD Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
STATUS Ontwikkeld en in uitvoering
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Integraal gebiedsontwikkeling
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Regulerend zelfvoorzienend watersysteem
Park21, andere landbouwgebieden (buiten de polderboezem)
In ontwikkeling
Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

WATERBERGING ONDER MAAIVELD

Voor de opvang van hevige regenbuien is in stedelijk gebied open water nodig. Dit vraagt veel ruimte. Er zijn nu verschillende systemen op de markt, waarbij water onder maaiveld, bijvoorbeeld onder pleinen of parkeerterreinen tijdelijk geborgen kan worden. Met integrale systemen kunnen tevens de groeiomstandigheden van bomen worden verbeterd.

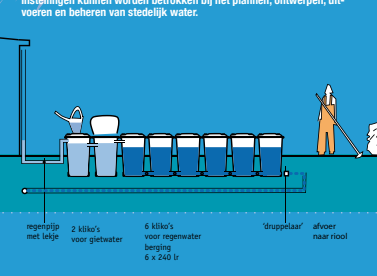

TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Effectief ruimtegebruik, berging 0,15 m3/m2
TOEGESBAARHEID Alle openbare ruimten
STATUS Verkrijgbare producten
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Technische innovatie
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Effectief ruimtegebruik, berging 0,15 m3/m2
Alle openbare ruimten
Verkrijgbare producten
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

WATERTUINEN

Kan je als bewoner, bedrijf of instelling bijdragen aan de wateropgave? In het project 'Watertuinen' worden uiteenlopende voorbeelden gegeven voor de opvang van piekbuien in de eigen tuin. Bijvoorbeeld in bakken, waterschuttingen, zwembuizen of mooie waterelementen. In het project 'Bewoners aan de bak' is een methode opgezet hoe bewoners, bedrijven, instellingen kunnen worden betrokken bij het plannen, ontwerpen, uitvoeren en beheren van stedelijk water.

TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Tijdelijke opvang van piekbuien, ontlastend van het rioolsysteem
TOEGESBAARHEID Particuliere tuinen
STATUS Ontwerp in uitvoering in samenwerking, realisatie 2012
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Beleidsplannen en bewonersparticipatie
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Tijdelijke opvang van piekbuien, ontlastend van het rioolsysteem
Particuliere tuinen
Ontwerp in uitvoering in samenwerking, realisatie 2012
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

DE GROTE POLDERBOEZEM

In de loop van de tijd is de Haarlemmermeer verdeeld in steeds meer peilvakken, elk met een eigen waterbeheer. De Grote Polderboezem is een idee om peilvakken weer aan elkaar te koppelen. Door deze te linken aan het peil van de Hoofdmark, kan het water bij hevige buien en langdurige regenval over het hele systeem verdeeld worden, waar zowel de stad als het landelijk gebied sterk van profiteren. Daarbij kunnen alle lager gelegen vakken - op termijn - een flexibel peilbeheer krijgen. De polderboezem vormt zwaai de basis voor een robuust, zelfvoorzienend watersysteem.

TYPE PROJECT Watersysteem
WATEROPGAVE Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
RESULTAAT Basis voor duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem
TOEGESBAARHEID Peilvakken met die lager gelegen peilvakken
STATUS Idee in ontwikkeling
ON HOUD Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
STATUS Ontwikkeld en in uitvoering
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

Waterbeheer
Voorzien van waterkrachten en wateroverlast, verbeteren waterkwaliteit
Basis voor duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem
Peilvakken met die lager gelegen peilvakken
Idee in ontwikkeling
Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer en Rijkswaterstaat
Aanpak: 2010-2015
Aanpak: 2010-2015

GROENBLAUW STRUCTUUR VOOR DE WERKSTAD A4

WATERBERGING IN DE DIEPTE

WATERPLANNER VOOR BOEREN & WATERBEHEERDERS

KANSEN DOOR VERZILTING

REGIONALE PIEKBERGING

WATERPLEINEN

WATERBANK SCHIPHOL

ZELFVOORZIENEND GIETWATER-SYSTEEM GLASTUINBOUW

[illegible]

ENERGIE- EN GRONDSTOFWINNING UIT AFVALWATER

The infographic is divided into two vertical panels. The left panel has a teal background and shows a yellow stick figure sitting on a white toilet. A white pipe leads from the bottom of the toilet, goes down, then right, then up, and finally right again to connect to a red radiator. The right panel has a yellow background and shows a purple stick figure sitting at a white stove with a pot on it. A white pipe leads from the bottom of the stove, goes down, then left, then down, and finally left again to connect to the radiator. In the center, where the pipes meet, is a red rectangular box with the text 'ENERGIZ FABRIEN' in white, bold, sans-serif capital letters.

Werkkamer 1

LANDBOUW

De Haarlemmermeerpolder is ingericht op de landbouw. De snelle afvoer van water, de drooglegging, het doorspoelen met boezemwater staan allen ten dienste van het agrarisch gebruik. De specifieke condities maken dat de polder één van de beste akkerbouwgebieden van Nederland is.

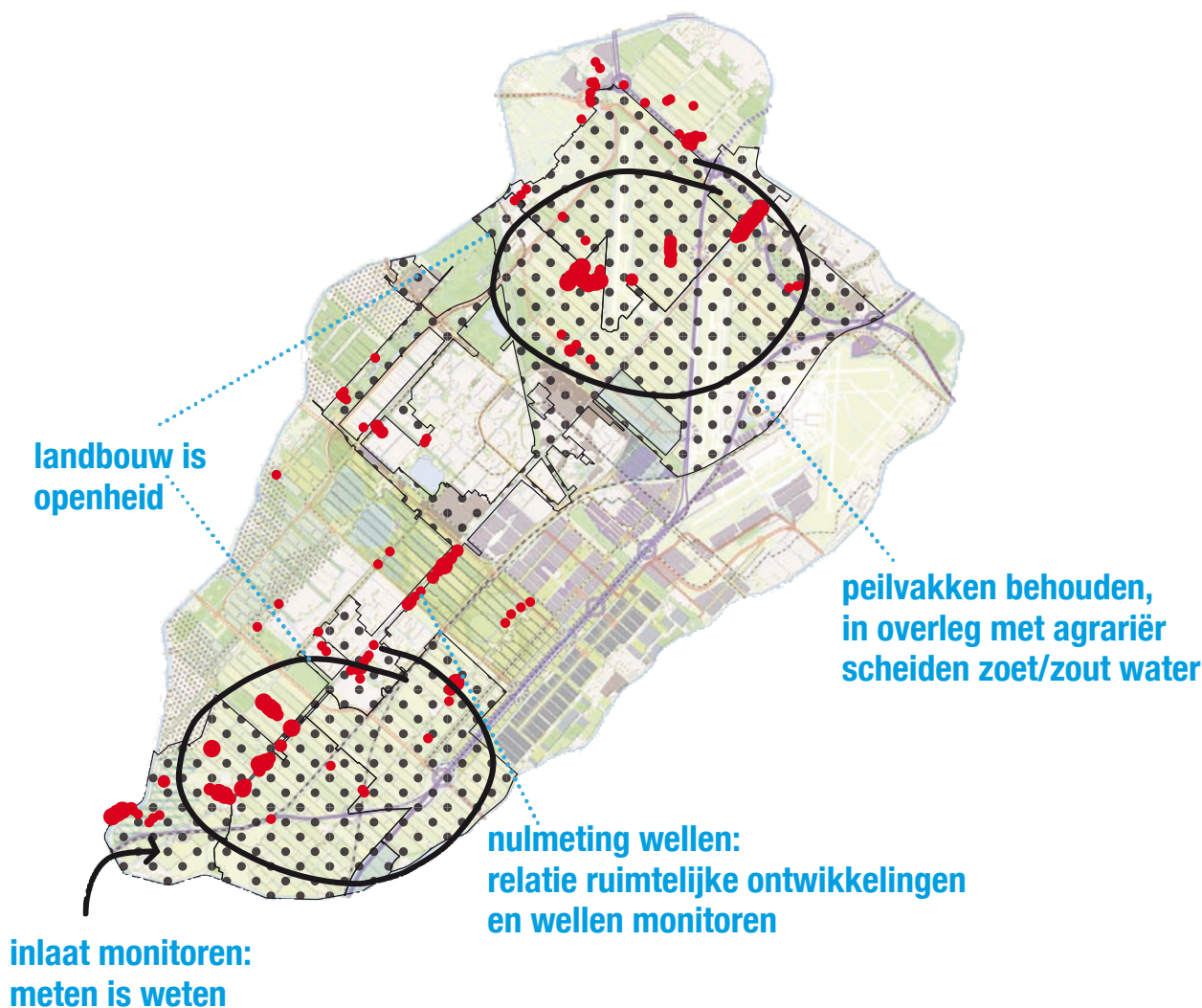
Maar het systeem staat onder druk; droge zomers en verzilting maken een herziening van het systeem noodzakelijk. Wat betekent dit voor de landbouw? Aanpassen op een flexibel peilbeheer met hogere grondwaterstanden, gronden afstaan voor waterberging of het grondgebruik aanpassen aan de steeds zilter wordende omstandigheden?

Huidige situatie

De landbouw is met een oppervlakte van 8.000 ha op dit moment de grootste grondgebruiksfunctie van de Haarlemmermeerpolder (totaal 18.500 ha). In het Voorontwerp Structuurvisie zijn twee grote landbouwkernegebieden aangewezen. Eén in de zuidpunt, in aansluiting op de grote open maat van het Groene Hart, en één aan de noordkant rondom de landingsbanen van Schiphol. Langs de A4 wordt een groot kassengebied - PrimAviera - ontwikkeld. In de westflank en in Park21 krijgt de landbouw een meer stedelijke oriëntatie met de nieuwe groen-, recreatie en woongebieden.

Relatie met de wateropgave

In de werkkamer komt naar voren dat voor alle landbouwgebieden - nu en in de toekomst - de beschikbaarheid van voldoende schoon, zoet water van wezenlijk belang is. Zeker de intensievere teelten, zoals bloemen en bollen, zijn afhankelijk van goed water. Het huidige doorspoelsysteem voorziet hier meestal goed in. De oproep is: blijf doorspoelen om de kwaliteit van de landbouwpolder optimaal te houden.

Oplossingsrichtingen

Als oplossing voor de omgang met verzilting en toenemende watertekorten worden de volgende mogelijkheden genoemd:

- 1 Ga goed monitoren hoeveel en waar er doorgespoeld wordt en welk effect dit heeft op de waterkwaliteit.
- 2 Gebruik de gebiedskennis van de boeren om het doorspoelsysteem te verbeteren.
- 3 Zoek naar andere zoetwaterbronnen bijv. van AWZI Rijsenhout, Schiphol, om in geval van droogte de watertekorten aan te vullen.
- 4 Boeren moeten zelf regenwater gaan bergen en benutten.
- 5 Werk toe naar een scheiding van zoet en zout water om water van goede kwaliteit zo lang mogelijk vast te kunnen houden. Maak hiervoor een kaart met zoete en zilte gebieden en geef aan welke teelten hier mogelijk zijn.
- 6 Zet in op teelten los van de grond, op eigen substraat, bijvoorbeeld containerteelten, glastuinbouw. Zo kan gericht water worden gegeven.
- 7 Zet in op zilte teelten in de delen met veel brakke kwel.

8 Aandachtspunt is de vorming van nieuwe zoute wellen op het land in het zuiden van de polder. Er lijkt een verband te zijn met de realisatie van grote projecten, zoals de aanleg van de hoge snelheidslijn. Geadviseerd wordt dit te onderzoeken en nulmetingen te verrichten voorafgaand aan de aanleg van infrastructuur, kantorenbouw etc. Zo kan een mogelijke relatie in beeld komen.

9 Vergroot de peilvakken in de landbouwgebieden niet. Ze zijn van belang wegens grote hoogteverschillen maaiveld niveau op de kavels. Eventuele veranderingen van peilvakken in overleg met agrariërs!

Aanbevelingen vervolg

Tot slot wordt vanuit de werkkamer meegegeven dat de wateropgave en de problemen met de doorspoeling nog maar kort op de agenda staan. Er is nog geen gemeenschappelijke kijk op de opgave. De aanbevelingen zijn:

- Werk aan kennisontwikkeling.
- Om kennis op te bouwen moet je aan de slag gaan.
- Innoveren moet met elkaar: wetenschap, overheden én agrariërs. Stel hiervoor geld beschikbaar.
- Zoek combinaties met andere vraag-

stukken in de polder.

- Maak van de Haarlemmermeerpolder een voorloper in innovatieve oplossingen voor de landbouw in relatie tot klimaatverandering en verzilting. Haarlemmermeer moet de voorbeeldfunctie op zich nemen en de innovatie uitdragen.

Deelnemers

Susan Dutmer (voorzitter) - Gemeente Haarlemmermeer; Petra Kort (verslag) - Gemeente Haarlemmermeer; Arjo van Bezooijen - Raadslid CU Haarlemmermeer; Conny de Bree - Raadslid Trots op NL Haarlemmermeer; Joost Delsman - Deltares; Loes Deutekom - Provincie Noord Holland; Rob van Gaalen - Taskforce Multifunctionele Landbouw; Henk Keizer - Gemeente Haarlemmermeer; Engelbert Knibbe - Bestuur LTO Noord; Inge Mijnders - Grontmij; Arjen Roelandse - Aequator; Mark van Rijsselberghe - Zilte teelten Texel; Merijka Setz - Raadslid D66 Haarlemmermeer; Timo Steenwijk - Agrariër in de Haarlemmermeer; Rogier Sterk - Taskforce Multifunctionele Landbouw; Arjen de Vos - Promovendus; Aad Wubben - Aqua Terra Nova.

De Haarlemmermeer heeft voor de komende jaren een ambitieus groenprogramma, met grote projecten zoals Park21 en de Buurderij. Dit zijn de gebieden bij uitstek om een duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem te ontwikkelen.

Welke kansen biedt de combinatie van water, natuur en recreatie voor de polder? Wordt de lat bij de groenprojecten wel hoog genoeg gelegd? Kunnen deze gebieden ook de schoonwaterbuffers voor de landbouwgebieden gaan bieden?

.....
Deelnemers

Matthie Vermeulen (voorzitter) - *Gemeente Haarlemmermeer*; Annemarie Lodder (verslag) - *Gemeente Haarlemmermeer*; Rob van Aerschot - *Gemeente Haarlemmermeer*; Ton Heimerinx - *Raadslid gemeente Haarlemmermeer*; Harma Horlings - *Staatsbosbeheer*; Nico Koekhoeven - *LTO*; Marieke van Leeuwen - *LTO*; Henk Nijenhuis - *Gemeente Haarlemmermeer*; Piet de Ruiter - *Raadslid gemeente Haarlemmermeer*; Robert Sabée - *Provincie Noord Holland*; Aad Straathof - *Hoorheemraadschap van Rijnland*; Martin Sulman - *Gemeente Haarlemmermeer*.
.....

Huidige situatie

Een groot deel van de Haarlemmermeer is bebouwd. In de periode dat de structuurvisie loopt, tot 2030, zullen de woon- en werkgebieden verder uitbreiden en de grootste oppervlakte van de polder gaan beslaan. De keuzes die hier gemaakt worden, zijn van grote invloed op het toekomstig watergebruik van de hele polder, waaronder de landbouw- en groengebieden.

Relatie met de wateropgave

Voor de kwaliteit van de huidige en nieuwe groengebieden is aandacht voor de waterkwaliteit cruciaal. De waterkwaliteit van de groen- en natuurgebieden is nu matig. Dit geeft troebel, onaantrekkelijk water zowel voor mensen, planten als dieren.

Bij de aanleg van veel groen- en natuurgebieden is nooit rekening gehouden met een duurzaam watersysteem. Deze gebieden vragen nu veel water, water dat steeds minder voor handen is.

Oplossingsrichtingen

De deelnemers van de werkkamer zien veel mogelijkheden om de wateropgave met de groene opgaven te verbinden. Water, natuur, groen en recreatie hebben elkaar nodig én kunnen elkaar versterken. Genoemde oplossingen zijn:

- 1 Het vernatten van bestaande en nieuwe bossen door flexibel peilbeheer en meer open water. Bijvoorbeeld in: Haarlemmermeerse Bos, Groene Weelde, Boseilanden, Noordkop Zwaansbroek, Venneperhout, Cruquishout, Park Zwanenburg, Park Badhoevedorp, Park Vijfhuizen, Park21, poldertuin Rijsenhout.
- 2 Realisatie van seizoensbergingscapaciteit in de westflank. Met de voorliggende ideeën kan dit gebied min of meer zelfvoorzienend worden en kan hier de waterkwaliteit sterk verbeteren. De aanleg van seizoensbergingsplassen met schoon water biedt kansen voor natuur en recreatie.
- 3 De aanleg van meer sloten voor meer waterberging in het landelijk gebied. Zo ontstaan ook meer mogelijkheden voor waterrecreatie. Dit gebeurt al in Floriande, wij kunnen hierop aan sluiten. Hiermee kan tevens de aantrekkelijkheid van de landbouwpolder voor natuur en recreatie toenemen.

Aanbevelingen vervolg

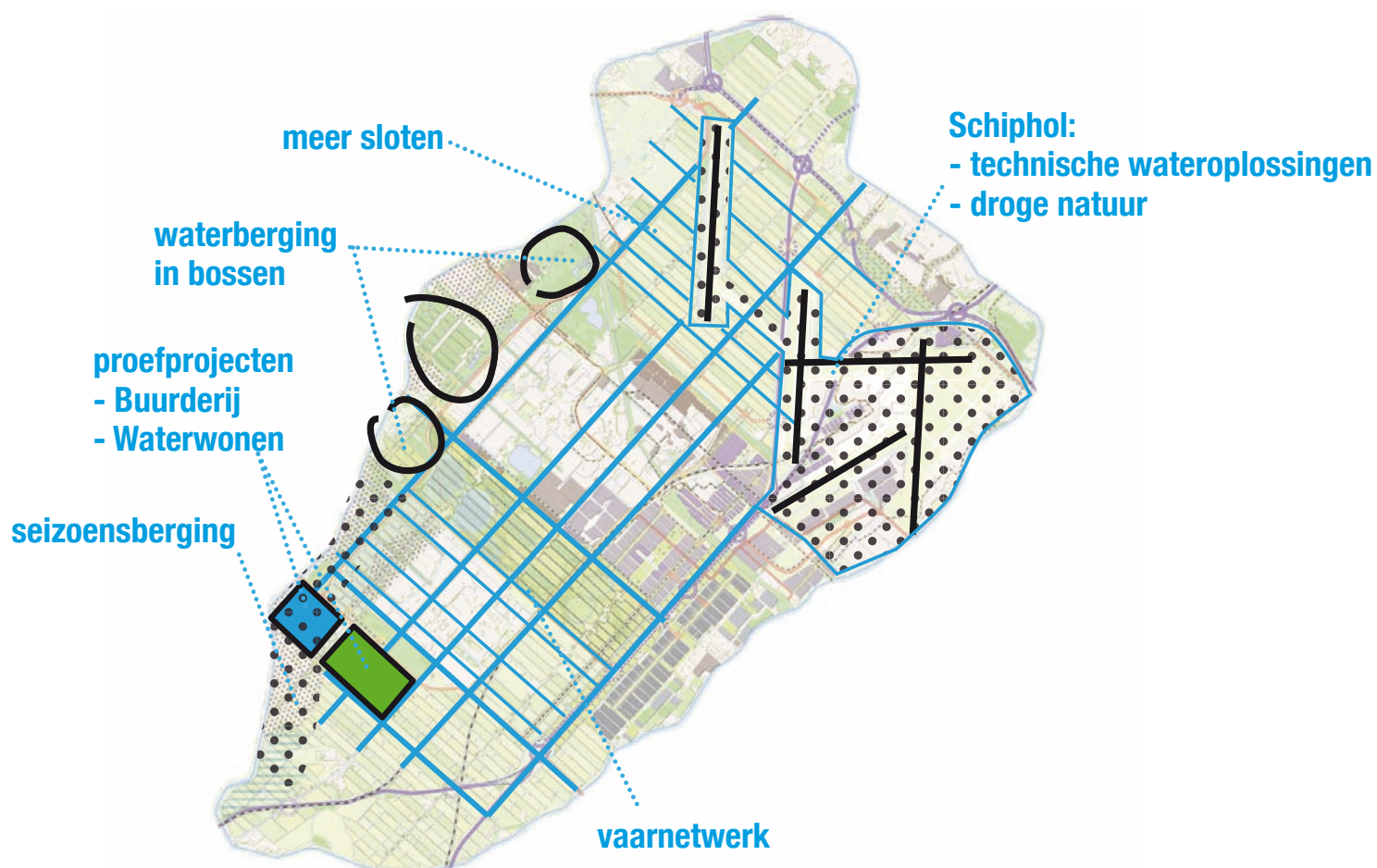
Vanuit de meerwaarde van water, natuur, groen en recreatie voor elkaar worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- 1 Zet in op de ontwikkeling van een stevig, samenhangend water- én groen raamwerk, dat nadrukkelijk ook een recreatienetwerk wordt. Dit raamwerk vormt het kader voor de verdere ruimtelijke ontwikkeling van de polder.
- 2 Water moet het speerpunt worden. Vanuit een achterstandspositie naar een voorsprong, waarbij het kenniscentrum (ambtelijke samenwerking Hoogheemraadschap van Rijnland en gemeente) een belangrijke rol speelt.
- 3 Er zijn nieuwe financieringsconstructies nodig voor groen en natuur. Denk aan fondsen, streekrekening, collectief groen, etc.
- 4 Zorg voor stevige oplossingen met grote waterpartijen.
- 5 Er zijn gebieden waar op korte termijn geëxperimenteerd kan worden met de realisatie en werking van seizoensberging. Bijvoorbeeld bij Lisserbroek en in de Buurderij. Hier liggen tevens kansen om de relatie met natuur en recreatie invulling te geven.

Werkkamer 2

NATUUR EN RECREATIE

Werkkamer 3 WONEN & WERKEN

Woon- en werkgebieden ontwikkelen zich in de polder in hoog tempo. De wateropgave speelt enerzijds in de bestaande stedelijke gebieden, waar meer ruimte voor water gevonden moet worden. Anderzijds ligt er de opgave om de nieuwe woon- en werkgebieden te combineren met duurzame, zelfvoorzienende watersystemen. Welke kansen biedt water in de woon- en werkomgeving?

Huidige situatie

Een groot deel van de Haarlemmermeer is bebouwd. In de Structuurvisieperiode zullen de woon- en werkgebieden verder uitbreiden; ze zullen de grootste oppervlakte van de polder gaan beslaan. De keuzes die hier gemaakt worden, zijn van grote invloed op het toekomstig watergebruik van hele de polder, waaronder de landbouw- en groengebieden.

Relatie met de wateropgave

Het watersysteem van de stedelijke gebieden is nog steeds gebaseerd op het oorspronkelijke landbouwwatersysteem. Er wordt steeds water ingelaten, doorgespoeld en uitgelaten. Op de langere termijn is dit niet houdbaar. Het doorpompen van water kost veel energie. Het biedt het onvoldoende waterkwaliteit voor de woonomgeving. Maar ook, de beschikbaarheid van schoon, zoet doorspoelwater zal in de toekomst afnemen.

Wateroverlast in de stad is een groot risico, maar de kernen in de Haarlemmermeer voldoen aan de normen van

het Hoogheemraadschap. Op langere termijn, met heviger en langdurige buiten kunnen er wel problemen gaan optreden. Op dit moment spelen qua wateroverlast vooral problemen in delen van de bestaande wijken die slecht of niet zijn gedraineerd, zoals Getsewoud.

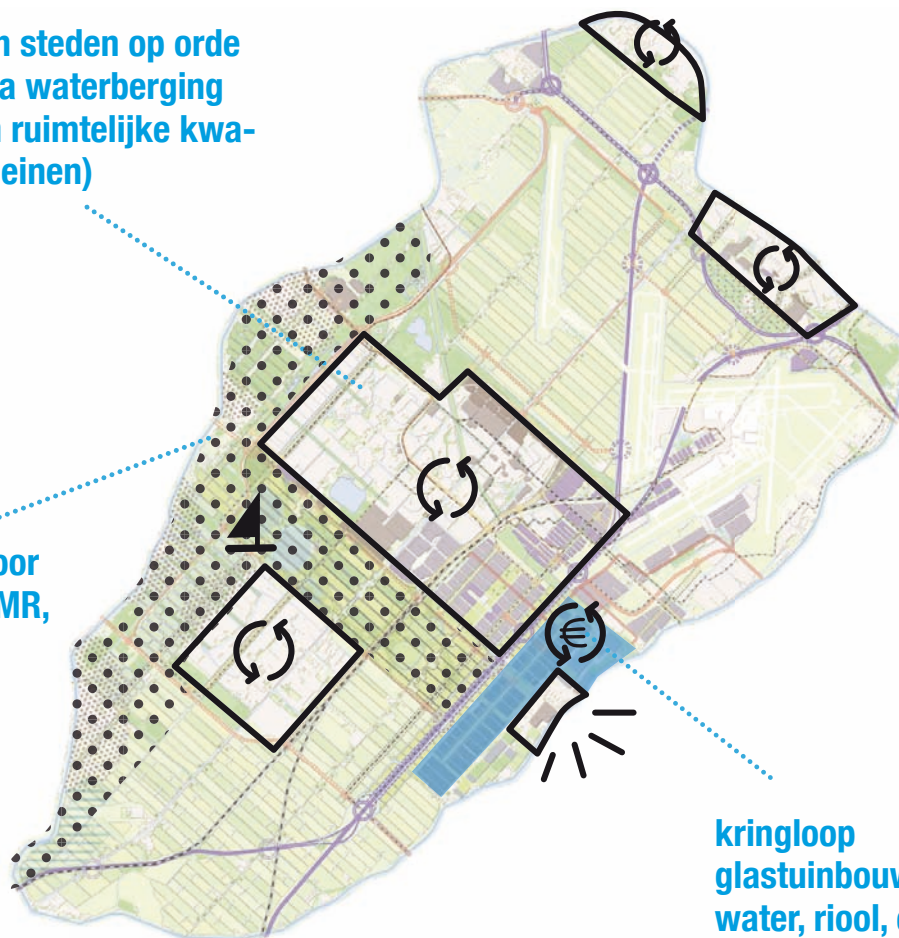
Oplossingsrichtingen

In de werkkamer is een groot aantal kansen en oplossingen in beeld gekomen:

- 1 De stedelijke gebieden kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een duurzaam, zelfvoorzienend watersysteem. Met hogere peilen en grote peilfluctuaties kan water hier langer worden vast gehouden. Daarmee wordt de zelfvoorzienendheid van de hele Haarlemmermeer sterk vergroot. En blijft er meer schoon zoet water beschikbaar voor de landbouwgebieden, die dit het hardste nodig hebben.
- 2 Water vasthouden kan door de introductie van een meer natuurlijk, flexibel peilbeheer. Bij de ontwikkeling van nieuwe stedelijke gebieden

watersysteem steden op orde brengen, extra waterberging koppelen aan ruimtelijke kwaliteit (waterpleinen)

vaargebied voor bewoners HLMR, waterwonen

kringloop glastuinbouw/woningen water, riool, energie kan geld opleveren

kan dit het eenvoudigste gerealiseerd worden. De principes voor slimme combinaties van water en wonen/werken, die bedacht zijn voor de westflank, zijn bruikbaar voor de nieuwe woon- en werkontwikkelingen.

- 3 In de bestaande stedelijke gebieden kan bij herstructureringen - bijvoorbeeld bij de vervanging van het riool - het huidige systeem worden aangepast.
- 4 Zowel in bestaande gebieden als in toekomstige uitbreidingen kan gezocht worden naar functiecombinaties met water. Bijvoorbeeld:
 - woningen op/aan het water;
 - speelpleinen met tijdelijke waterberging
 - bedrijventerreinen met waterrecreatie of waterzuivering.
- 5 In de bebouwde gebieden bieden duurzame watersystemen veel kansen om de kwaliteit en uitstraling van de woon- en werkomgeving te vergroten.
- 6 Beschouw (afval)water ook als potentiële energiebron en als onderdeel van een kringloop. Een voorbeeld hiervan is de koppeling van kassen

met woningen. De warmte van de kas wordt gebruikt om de woningen te verwarmen, terwijl het afvalwater van de woningen in de kassen gebruikt wordt als gietwater en bron van nutriënten.

- 7 Bij de situering van nieuwe functies moet rekening gehouden worden met de ondergrond. De Haarlemmermeer kent vele lokale verschillen die van invloed zijn op de waterhuishouding. Voorkom een tweede Getsewoud.

Aanbevelingen vervolg

Richting het planproces worden de volgende aanbevelingen gedaan:

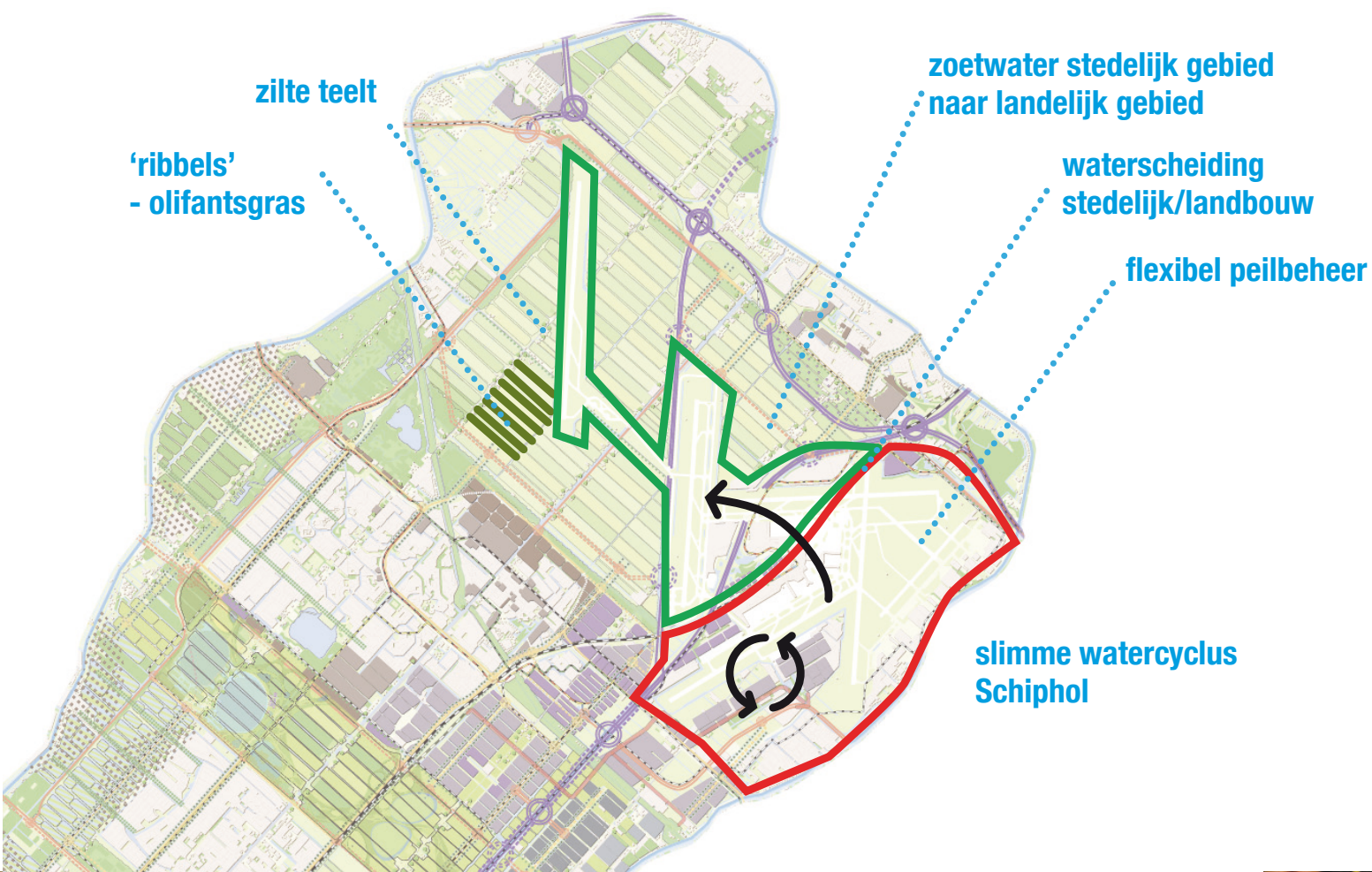
- 1 Neem de wateropgave vroegtijdig mee in de planprocessen. Water kan ingezet worden om de ruimtelijke kwaliteit van de Haarlemmermeerpolder te verbeteren. De beleving van water biedt meerwaarde aan de woningen. Benut deze kansen.
- 2 De Haarlemmermeer kan door sterk in te zetten op water een eigen geluid laten horen qua duurzaamheid.
- 3 Beschouw water ook als energiebron. Afvalwater is een potentiële

grondstof voor energie en andere waardevolle stoffen. Water is dus ook een mogelijkheid om geld mee te verdienen.

- 4 Schoon water wordt in de toekomst geld waard. Beschouw de wateropgave niet alleen als kostenpost, maar denk ook aan manieren om het in de markt te zetten. Bijvoorbeeld richting de glastuinbouw.

Deelnemers

Jarno Deen (voorzitter) - Hoogheemraadschap van Rijnland; Jolande de Schifart (verslag) - Gemeente Haarlemmermeer; Denise Abbas - Raadslid D66 Haarlemmermeer; Richard van Beek - Gemeente Haarlemmermeer; Bart den Boer - Hoogheemraadschap van Rijnland; Nienke Bouma - Gemeente Haarlemmermeer; Anneke Houdijk - Provincie Noord-Holland; Herman Gerritsen - Gemeente Haarlemmermeer; Inge de Kort - Ministerie van Financiën / RVOB; Brendo Meulman - Landustrie Sneek BV; Rob Speets - Royal Haskoning; Rogier Sterk - Aqua Terra Nova; Jasper Tamboer - Hoogheemraadschap van Rijnland.

Werkkamer 4
SCHIPHOL

Schiphol beslaat met 2800 hectare, zo'n 15% van de oppervlakte van de Haarlemmermeer. Het gebied kan een belangrijke bijdrage leveren aan de duurzaamheid en zelfvoorzienendheid van de polder. Maar het is een complexe opgave: door gladheidsbestrijding komen er veel chemicaliën in het oppervlakte water; het watersysteem ligt grotendeels in een ondergronds buizensysteem; op open, waterrijke gebieden komen ganzen en andere vogels af die tot problemen met het vliegverkeer leiden. Hoe pakken we dit aan?

Deelnemers

Bert Uitterhoeve (voorzitter) - *Gemeente Haarlemmermeer*; René Blom (verslag) - *Gemeente Haarlemmermeer*; Arjo van Bezooijen - *Raadslid CU-SGP Haarlemmermeer*; Jaap van Bezooijen - *APPM Management Consultants*; Jelmer Biesma - *Hoogheemraadschap van Rijnland*; Steven de Boer - *DHV*; Nanko Dolman - *Royal Haskoning*; Wim van der Lee - *Gemeente Haarlemmermeer*; Dirk Sijmons - *H+N+S Landschapsarchitecten*; Bert Slotboom - *Raadslid VVD Haarlemmermeer*; Bart Straver - *Amsterdam Airport Schiphol*.

Huidige situatie

Het watersysteem van Schiphol bestaat uit twee delen, die van elkaar gescheiden zijn door het spoor en een tunnelbak: Schiphol Stad en Schiphol Land. Land betreft het westelijk deel, is voornamelijk grasland en sluit aan op de landbouwpolder. Het oosterlijk deel is voornamelijk verhard en stedelijk. De twee deelgebieden kennen hun eigen problematiek en mogelijke oplossingen daarvoor:

Problematiek Schiphol Stad

- 1 De waterkwaliteit staat hier onder druk door restanten glycol en zouten na de-icing van vliegtuigen en gladheidsbestrijding. Ook bij calamiteiten kan de bodem vervuild raken.
- 2 Door de grote oppervlakten verharding en de kleine hoeveelheid oppervlaktewater is er groot risico op wateroverlast.

Problematiek Schiphol Land

- 3 Vogel aantrekkende werking door grote wateroppervlakken en natuur
- 4 Zilte wellen in de sloten. Landbouw steunt vooral op de zoetwaterlens die van nature in de bodem zit (er wordt relatief weinig gesproeid). Inlaat bij Schiphol dient ter verdunning van polderwater zodat na uitslaan op de boezem bij Lijnden achterliggende veenweide gebieden geen zoutschade oplopen.

Oplossingsrichtingen

Schiphol Stad

- 1 Het de-icing probleem zal Schiphol dit jaar onder controle krijgen. Het glycol wordt afgebroken door algen. Dit levert biomassa op, dat gebruikt kan worden als brandstof of veevoer.
- 2 Is het water dat wegstroomt bij gladheidsbestrijding ook te zuiveren in de algenkweek?
- 3 Mogelijk is ook het zilte water te gebruiken voor algenkweek (het zoutprobleem wordt hiermee niet opgelost).
- 4 De Waterbank (bestaat al): een soort rekening-courant waarin Schiphol hectares verhard en onverhard en waterberging overzichtelijk in beeld heeft gebracht en kan bijhouden in hoeverre Schiphol voldoet aan de gestelde normen.
- 5 In het beperkte oppervlaktewater kan de fluctuatie nog iets groter voor meer piekberging. Dit is nu 60 cm, wordt 80 cm.

- 6 Meer ruimte voor seizoens- en piekberging kan gevonden worden onder verharde oppervlakken (parkeerterreinen, wegen, daken) in zandlichamen, kratten of andere kunstwerken. Het banenstelsel leent zich hier overigens niet voor.
- 7 Schiphol onderzoekt of uit toiletwater energie, grondstoffen (o.a. fosfaten voor kunstmest) en schoon water kan worden teruggewonnen. ("Schiphol schoonwater producent"). Met ruim 40 miljoen bezoekers per jaar is dit een grote potentie.

Schiphol Land

- 8 Wateroverlast stedelijk deel afvangen door piekberging op maaiveld, wellicht in rabattenbossen.
- 9 Scheiden zoet en zilt water.
- 10 Algenkweek en biodieselproductie met zilt water uit de sloten.
- 11 Ruimte voor biomassateelt.
- 12 Combi zoeken met landbouw.
- 13 In een zone van 6/13 km rond Schiphol zijn er weinig mogelijkheden voor natte natuur omdat hier vogels op afkomen. Langgras beheer is een alternatief. Hier komen gen vogels op af en het is wel aantrekkelijk voor amfibieën en insecten.
- 14 Langgras beheer: Lang gras geeft bijzondere natuur (amfibieën en insecten) die echter alleen gedijt in afwezigheid van mensen, en geen aantrekkende werking voor vogels heeft.

Aanbevelingen vervolg

- 1 Zoek naar kansen voor samenwerking tussen Schiphol, gemeente en agrariërs. Bijvoorbeeld voor de toepassing van de Waterbank.
- 2 Schiphol is een potentiële zoetwaterbron voor de Haarlemmermeer.
- 3 Schiphol heeft een grote innovatiekracht. Laat deze stuwend zijn voor de Haarlemmermeer.

DEBAT

Stevige inzet op water

Uit alle discussies werd duidelijk: er ligt een grote wateropgave die iedereen in de polder aangaat. Het afsluitend debat was een oproep om stevig in te zetten op een beter, duurzaam watersysteem. De Haarlemmermeer kan en moet voortrekker zijn op dit gebied. De huidige normen zijn te laag, de polder moet de lat hoger leggen. Steeds kwam terug: de hoge inzet biedt veel kansen voor de polder én de regio. De discussies gingen vooral over hoe de wateropgave concreet gemaakt moet worden en wie daar de voortrekkers rol bij heeft.

Een belangrijk punt is dat de ondergrond de basis moet zijn voor waterontwikkelingen. Hier bovenop liggen de gebruiksfuncties van het landschap. Het watersysteem moet afgestemd worden op deze functies. Schiphol, de steden, natuur en landbouw vragen ieder een eigen waterkwantiteit en -kwaliteit. Door de behoeftes helder te krijgen, kan watergebruik een stuk effectiever.

Het systeem van de Haarlemmermeer is complex en zeer gelaagd. Om de ambities te kunnen operationaliseren

moet de komende periode veel energie gestoken worden in kennisontwikkeling van het huidige bodem- en watersysteem. Middels onderzoek, monitoring, en met name ook door praktijktesten kan de wateropgave beter worden gekwantificeerd en kan grip ontstaan op de werking en effectiviteit van de mogelijke ingrepen. Ideeën moeten eerst op kleine schaal getest worden, voordat ze op grote schaal toegepast worden. Hiervoor kan aangehaakt worden bij verschillende ondernemers en partijen die al initiatieven ontplooiën, zoals bijvoorbeeld de Buurderij.

De kansen voor water kunnen op een hoger plan komen door een 'Deltacommissie voor de polder' op te zetten. Deze kan bestaande budgetten koppelen aan (de uitrol van) de lopende initiatieven en opzet van nieuwe waterprojecten. Gezegd is: benut de 50 miljoen euro uit de Nota Ruimte voor water in de Westflankontwikkeling. Laat dit budget niet lopen. Maar ook: in 2014 heeft de Deltacommissie geld beschikbaar voor innovatieve zoetwaterprojecten. Daar moeten we klaar voor staan!

De waterpioniers van de Haarlemmermeer

De Buurderij:

Watervolgende landbouw met recreatie, natuur en kleinschalige woningbouw.

Proefproject woonplas:

Een kleine opgelegde waterbergingsplas bij Lisserbroek waaraan gewoond kan worden.

PrimaAviera:

Nieuw glastuinbouwgebied met een gesloten waterkringloop.

Proefproject zilte teelten:

Boeren en onderzoekers telen en testen in het veld gewassen voor de zilte deelgebieden van de polder.

Waterbank:

Monitoringssysteem van de hoeveelheid oppervlaktewater: als er ergens water verdwijnt of gebied verhard wordt, elders water toevoegen.

Waterplanner:

Instrument om in te zetten voor minder droogteschade en lager zoetwatergebruik in de landbouw.

AANBEVELINGEN DEBAT

- 1 Het watersysteem van de Haarlemmermeer is complex: leer de werking heel goed kennen door monitoring, onderzoek én praktijktesten.
- 2 Beschrijf de wateropgave niet globaal, maar kwantificeer deze en leg daarmee het ambitieniveau vast.
- 3 Verbindt de wateropgave aan andere functies en ontwikkelingen in de polder. Water, landbouw, natuur en recreatie, Schiphol en de stedelijke gebieden kunnen veel voor elkaar betekenen.
- 4 Water kan een belangrijk onderdeel worden van het 'polderraamwerk', een ruimtelijk raamwerk dat de stedelijke ontwikkelingen draagt.
- 5 De wateropgave is een gebiedsontwikkelingsopgave. Zoek de partijen die iets moeten, kunnen en willen.
- 6 Boeren, onderzoekers, overheden, schiphol moeten samenwerken en kennis delen.
- 7 Geef de ontwikkeling van oplossingen tijd! Tijd voor kennisontwikkeling, bewustwording en afstemming op de klimaatontwikkeling
- 8 Ondersteun de waterpioniers en proeftuinen. De ontwikkeling van een duurzaam watersysteem begint hier.

Colofon

Het watercongres is georganiseerd door de Gemeente Haarlemmermeer en het Hoogheemraadschap van Rijnland, in het kader van de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030.

Opzet & organisatie van de dag

Jandirk Hoekstra (dagvoorzitter) - H+N+S landschapsarchitecten

Rachel Morssink, Brigitte Grossauer - Gemeente Haarlemmermeer

Ruut van Paridon, Karen de Groot, Rens Wijnaker - van Paridon x de Groot landschapsarchitecten

Verslag

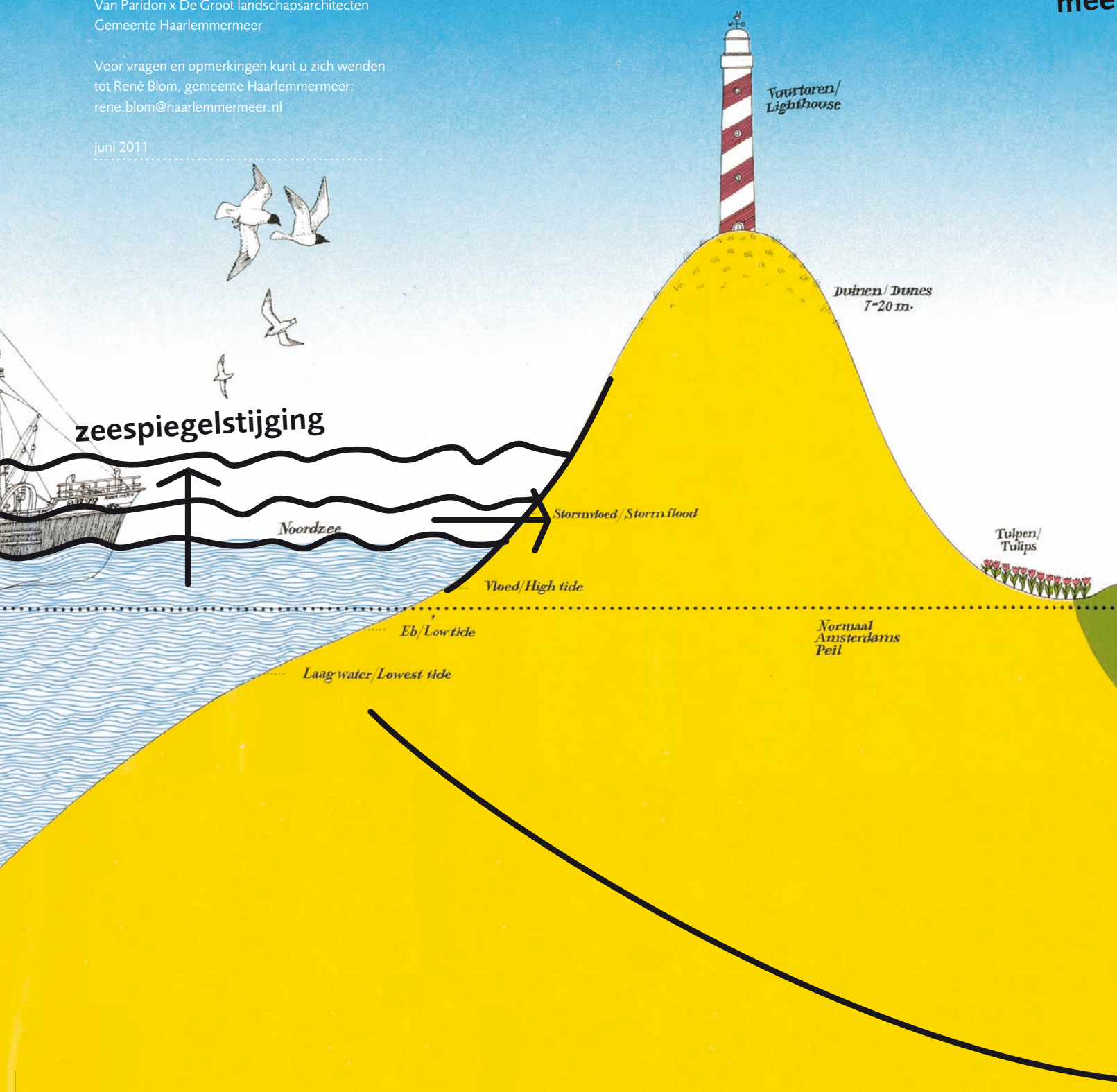
Van Paridon x De Groot landschapsarchitecten
Gemeente Haarlemmermeer

Voor vragen en opmerkingen kunt u zich wenden tot René Blom, gemeente Haarlemmermeer:
rene.blom@haarlemmermeer.nl

juni 2011

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Uitgave

Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250, 2130 AG Hoofddorp
Tel.: 0900 - 1852
www.haarlemmermeer.nl/structuurvisie
structuurvisie@haarlemmermeer.nl

Fotografie

Gemeente Haarlemmermeer

Vormgeving

FUNCKE Communications & Design